

మంగళాద్రినరసింహ

స్తోత్ర రత్నం

కృతికర్తా:- రమాకాంతాచార్యః కాశ్యపః

శ్రీ

శ్రీమంగళగిరి లక్ష్మీనృశింహస్వామినే
పరస్మై బ్రహ్మణే
నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీ

మంగళాద్రినరసింహ స్తోత్రరత్నంశ్చ

కృష్ణానదీ వాహినీతీరస్థ

శ్రీ

మంగళాద్రి మహాక్షేత్ర తీరవాసినా
కాశ్యపేన, కార్షినా,
శ్రీమతా,
రమాకాంతాచార్యస్వామినా.
విరచితమ్.

ప్రకాశితంచ

కల్యాది గతాబ్దాః. 5061
రామానుజీయ శకే, 943.

విజయవాడ
వరలక్ష్మీ ముద్రాలయే
ముద్రాపితం-
విజయతాం తమాం.
1960

జననం 1882 సం॥రం

గ్రంథకర్తా

కవిత్రియమిత్రి కవితాకళానిధి, కవికంఠీరవ, విమర్శకశిరోమణి,

విద్యారత్న : శ్రీ గో. రమాకాంతాచార్యః (బి. ఏ.)

హరిః ఓం

శ్రియై నమః

కృతికర్తుః జీవితసంగ్రహః

శ్రీ గొట్టుముక్కల రమాకాంతాచార్యవర్యః కాశ్యప గోత్రోద్భవః. శ్రీకృష్ణావాహినీ తీరవర్తిని మంగళగిరి మహాక్షేత్రే, సంస్కృత ద్రావిడ వేదాధ్యయన గురుకుల సభాధ్యక్షాణాం శ్రీ కృష్ణమాచార్యాణాం కుమారః. మాతుర్నామ శ్రీ కనకాంబా. అస్యకనిష్ఠకుమారస్య ప్రాదుర్భావః 1882 క్రీస్త్వబ్దే. అయమాజన్మ నిశితబుద్ధిః, గుంటూరునగర ఆంధ్ర క్రైస్తవ కళాశాలాయాం ఆంగ్లవిద్యా మభ్యస్య. 1902 క్రీస్త్వబ్దే 'యఫ్. ఏ' పరీక్షాయా ముత్తీర్ణః. తత్కళాశాలా యామేవ ఉపాధ్యాయపదవీ మలంకృత్య; కియదంతరే 1904 క్రిస్త్వబ్దే మంగళగిరి రైవిన్యాసస్థానే, లేఖకోద్యోగే ప్రావిశత్. 1928 క్రీ॥ శ॥ రైవిన్యాస శాఖాయాం ఉపమండలాధికారపదవీ మధికృత్య, క్రీ॥ శ॥ 1938 పర్యంతం అతినిపుణతయా తదధికార కార్య మపూరయత్. తచ్ఛాఖాయాం ఉపరితన అధికార వర్గస్య తదధీనవర్గస్యచ సంతుష్టికరః ఆసీత్. క్రీ॥ శ॥ 1914. పట్టభద్ర (బి. ఎ) పదవీం క్రీ॥ శ. 1924; న్యాయవాది పదవీం చ మేధాబలేన అధ్య తిపత్. ఆంగ్లవిద్యయా సాకం, తత్ర ఉపాధ్యాయ వరిష్ఠస్య శ్రీ వంగిపురం కృష్ణమాచార్య ధీమణేస్సవిధే కావ్యనాటకాదీన్ మంగళగిరి వాస్తవ్య శ్రీ అళగియ మణవాళస్వామినాం సన్నిధౌ వేదాంతశాస్త్ర రహస్యానిచ, ద్రావిడ ప్రబంధ

తిరుమంత్రార్థాదీన్ చ అపఠత్, బాల్యారారభ్య కవితా పరిసంగే అభిరుచి విశేషతయా ఆంధ్రకవితాం ప్రారభ్య అను- అవధానశైలీం ప్రాప్య బహుసంఖ్యాక పద్యాన్యరచయత్ సంస్కృతభాషాయాం, ఆంగ్ల భాషాయా మపి కవితా పాటవ ముపార్జయత్. I. సంస్కృతభాషా రచనాని : [1] శ్రీ మంగళాద్రి నరసింహస్తోత్రరత్నం (ద్విశతాధిక శ్లోకాత్మకం; (2) శ్రీ యదుగిరీశ ముక్తాహారః (శ్రీ యతిరాజ రత్నహారసహితః) 225 శ్లోకాః (3) శ్రీనివాస స్తవరాజమ్ (ద్విశతాధిక శ్లోకాత్మకమ్) (4) భగవదవతార సంగ్రహః; 520 శ్లోకాః; (5) భగవన్మతదర్శనం: శతశ్లోకాత్మకం; (6) భారతీరత్నతోరణం (యతిరాజసప్తశ్లోకి వందే మాతరం, స్వరాజ్య నవరత్నహారశ్చ) ఇత్యాదీని కావ్యాని (7) శ్రీరామచంద్ర సుప్రభాత ద్వాదశీ (8) శ్రీమదాది శ్రీవైష్ణవషోడశీ (9) పరమభాగవత ద్వాదశీ (10) సంజీవదేవ స్తవ నవరత్నమాలా ఇత్యాదీని ఖండకావ్యాని.

II ఆంగ్ల భాషారచనాని (1) శ్రీ రామవిషాదః Sri Rama's Soliloquy)., (2) వనగీతమ్ (Wood - Song (3] సత్యనికేతనమ్ in the Temple of Truth, a Phil) sophical Poem of 410 lines) ఇత్యాదీని పద్యకావ్యాని

ii [1] హిందూమతే, శంకరాచార్యస్యస్థానం (The place of Sankara in Hinduism) (2) శ్రీభగవద్గీతారహస్యసిద్ధాన్తః 'The Secret Doctrine of the Bhagavadgita (3) సనాతనకాలికధర్మగతిః (My times) ఇత్యాది గద్యకావ్యాని,

111 ఆంధ్రభాషారచనాని 1.1 (1) అస్తేనుయః. (2) హిందూవిశ్వవిద్యాలయః (3) ఆంధ్రకవితా వర్తమాన స్థితిః (4) ఆచార్యస్మృతిః (5) గోపాలకృష్ణగోష్ఠీ. మహాత్మా గాంధీ ఇత్యాది మహాపురుష నిర్యాణపరఖండకావ్యాని -

ii (1) భగవన్మతకౌస్తుభః (విశిష్టాద్వైత మతవిమర్శక వ్యాసావళీ) (2) హిందూసనాతన వేదమత వైభవ. (3) వైదికధర్మ్మస్లవః (4) హిందూసంఘోద్ధరణమ్ (5) కువాదకులిశాయుధం ఇత్యాదీని గద్యకావ్యాని.

iii ఆంగ్లగ్రేసెలిజీకావ్యం [కరుణాతరంగిణీ త్యనువాదరూపేణ] శ్రీభగవద్గీతాం యామునాచార్య స్తోత్రరత్నంచ, ఆంధ్రీకృత్య ఖ్యాతి మగమత్ అస్యకవితల్లజస్యని 'కవితిలియ మిత్రి' 'కవితాకళానిధి' 'కవికంఠీరవ' 'విమర్శకశిరోమణి' 'విద్యారత్న' ఇత్యాద్యుపాదయః బహవస్సంతి క్రీ॥ శ॥ 1897 గుంటూరునగరే 'శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయసంవర్ధినీ సభాం' స్థాపయామాస.

క్రీ॥శ॥ 1930,1933,1935, 1945; 1949 పాటలీపుత్ర బరోడా; మైసూరు, కాశీ, బాంబే నగరేషు ప్రవర్తిత ప్రాచ్య విద్వన్మహా సభాసు (oriental conferences) అస్య కవేః వేదాంత విషయికవ్యాసాః ఆదరమవాప్నువన్, క్రీ. శ. 1941 శ్రీ వైష్ణవసభాయాః, తదనుబంధితయా ప్రవర్తిత 'వివాహ వయోనిర్ణయసమితేశ్చ' (కొరుకొండ) క్రీ॥శ॥ 1945 శ్రీ విశిష్టాద్వైత మతప్రచారక సంఘీయ ప్రథమపండిత పరిషదః (అన్నవరం) : క్రీ॥ శ॥ 1949 ఆంధ్రవిజ్ఞాన సారస్వత పరిషదః (గుంటూరు) అధ్యక్షపదవీ మలంకృత్య నిర్వాహయా

మాస. ద్వావింశతివత్సరపూర్వే విశ్రాంతివేతనం స్వీకృత్య బాపట్ల పట్టణే నివాససౌధం నిర్మాయ సుఖేన వసతి మకల్ప యత్. అస్యధిషణాశాలినః పుత్త్రరత్నాః శ్రీనివాస సుందర కృష్ణాఖ్యాః సకుటుంబాః పితృమాతృ (శేషాంబా) భక్తిమేదుర మానసాః ఆంగ్ల విద్యాప్రవీణాః రాజకీయ ఆహారశాఖోద్యోగీ సుఖం విరాజతే. భోః విద్వద్వరిష్ఠాః! ప్రసన్నాః!

ఇద మానందాతిశయం సహృదయేషు సమావేదయామి సంప్రతి.

పరమపురుషస్య సుమహత్తరకళ్యాణ గుణసంకీర్తన కైంకర్య సముద్యుక్తైః భాగవతోత్తమైః. సుసుఖ మనుసంధాన మాచరితుం వేదాంత రహస్య సముచ్చయం ఆచార్య సంప్రదాయానుసారం. శ్లోకరూపేణ స్తోత్రరత్నం విరచ్య, అయం కవిః ప్రాయః సంపూర్ణ మనోరథో బభూవ.

అధునా కృతేః పునర్ముద్రణకార్యం సుకృతైక సులభం చిరాయ స్థాస్యతి.

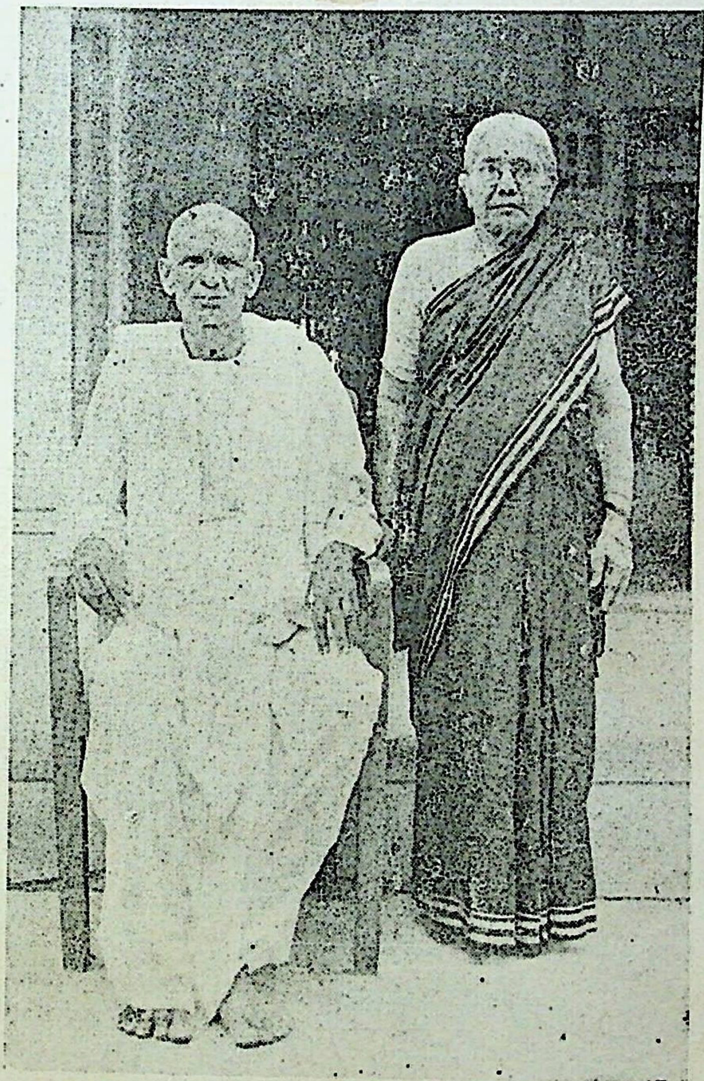
శ్రీమతః అన్యాదృశే ధన్యతాజన్యం యశః. శ్రియః పతేః తథాదీయతామితి ప్రార్థయే–

శ్రుతిసుఖదాయిభాషిత మధునా ప్లావిత సహృదయ ప్రసన్న దృగంచలానాం సేచనేన శ్రీమన్నారాయణస్య హేతురహితోద్భూత దివ్యాపాంగవీక్షణేనచ ఏతత్కవేః కవితావిసర ప్రచారః లోకోపకారాయభూయా దితి శ్రీనికేతన మభ్యర్థయే.

ఇతి భాగవతదాసః కాశ్యపః

గొట్టుముక్కల కృష్ణమాచార్యః

గుడివాడ 24-10-60

శ్రీ వాసిరెడ్డి సుబ్బయ్యగారు : :

: : శ్రీమతి సంపత్ప్రియాంబగారు

శ్రీ యైనమః

కృతిముద్రణ కైంకర్య పరప్రశంసా

మంగళాశాసనమ్

శ్లో॥ శ్రీవాసిరెడ్డికులదీపక సుబ్బయాఖ్య
భక్తః చకార కృతిముద్రణ ద్రవ్యయజ్ఞం
శ్రీయాదవాద్రి యదునాథ పదాబ్జభక్త్యా
తస్మైదదాతు భగవాన్ శ్రియ మాత్మబోధం

ఆంధ్ర పద్యావళీ

నవరత్నమాల

కం॥ శ్రీ గుంటూర్మండలమున
భాగవతనిలయమగు పెదపాలెమున, యశ
శ్రీగల్గినవారు, మహా
భాగులు శ్రీవాసిరెడ్డి వారిల, నందున్ ॥ (1)

కం॥ శ్రీమత్కోదండరఘు
స్వామి వరాలయ ప్రతిష్ఠసలిపె నెనరు స్వ
గ్రామమున, నట్టి శ్రీశివ
రామయధీరుని యశస్సుప్రాకె నలుదెసల్ (2)

కం॥ ఈయన కుటుంబమునకు జి
రాయువు, నైశ్వర్యమొసఁగి యా చంద్రార్కం ।
స్థాయిగ వంశము వెలయగ
శ్రీయువతీప్రియుఁడు ప్రోచుఁగృప నూతేంద్లున్ ॥

కం॥ శ్రీనల్లపాటికుల హిమ
భానుఁడు హనుమంతరావుపంతులు భగవత్
ప్రీణనగబురుష కారము
తానుగ నీ యజ్ఞమునకుఁ దగఁగావించెన్ ॥ (7)

కం॥ మిత్రుఁడు, మత్కృతిసీగజ
మిత్రుఁడు వంశాభివృద్ధిమెయి, నూతేంద్లున్
ధాత్రి, నితోధిక సంపదఁ
బాత్రుండై మనుత విష్ణుభక్తి పరుండై ॥ (8)

కం॥ శ్రీరామచంద్రకరుణా ౽
పారామృతవృష్టి రెండుపాలెములఁబ్రిజల్
ధారుణి సకలసుఖంబులఁ
జూరంగొని, పరమపదముచూరగలరు తుదిన్ (9)

సీ॥ శ్రీమతి వెట్టెమ్మ శివరామయమనీషి
తలిదండ్రులగుదు రేధన్యునకును
సర్వమంగళమైన సంపత్ప్రియాంబ తా
నర్ధాంగియయ్యె నేయలఘునకును
పరీక్షితయశుండు వీరయగారు తాంబితా
మహుడయ్యె నేపరిజామాన్యునకును
శ్రీ పుత్రుం బాక వరిష్ఠుండు పిచ్చయగా
ర్మేనమామ యేగణ్యునకును

గీ॥ బుద్ధిగుంతులు వెంకాయమ్మ పుణ్యసతియు
సాధ్వియైన వెట్టెమ్మ యేసాధువునకు
అనుఁగుఁగూతుసులట్టి సుబ్బయ్యగారు
శ్రీవదాన్యులై కీర్తిగాంచెను ధరిత్రి ॥

ఉ॥ అక్షరకీర్తి శేషు లమలాత్ములు, వీరయ, వేంకటప్పయాఖ్య
దత్తులు; నర్సయాఖ్య సముదారుఁడు, భ్రాతలు;
పాటిబండ్ల మీ
నాక్షియు, వెంకమాంబయు మహాగుణవంతులు
సోదరీమణుల్ :
ఈక్షితి సుబ్బయాఖ్యునకు నెంతయు నిష్టులు
భ్రాతృవత్సలుల్ ॥ (4)

కం॥ ఈకృతి ముద్రణకగు ధన
మేకాంతంబైన భక్తిఁ గృష్ణార్పణగాఁ
జేకూర్చి పరమశుభకర
ధీకలనను దివ్యయజ్ఞదీక్షితుడాయెన్ ॥ [5]

శ్రీ

మంగళాద్రి నరసింహ స్తోత్రరత్నవిషయే

విద్వదనుగృహీత మంగళాశాసనాని

కవిప్రశంసా

కృష్ణానదీతీరస్థ విజయవాడ వాస్తవ్యైః సంస్కృతాంధ్రకవితా భూషణైః, వ్యాకరణ వేదాంత విద్వన్మణిభిః శ్రీమద్భిః శ్రీకృష్ణ భట్టారకస్వామిభి రనుగృహీతం ఇదమభినందనపత్రిం – శ్లోకాః :-

శ్లో॥ రమాకాంతాయ గురవే, కృష్ణమాచార్యసూనవే
స్వగుణస్తుతి సంప్రీత సంపత్పుత్రాయతే నమః (1)
గురోఃకృప ద్వంద్వా, న్నిగమయుగళం దైవతగిరః
సమాప్యాంగ్లీం విద్యాం కరహ్రుతి విధావా త్తపదవిః
యతీశోక్తిస్సర్వా అళగియమణాళాహ్వాయ గురో
రధీత్యైతాః గ్రంథానకృతసభవాన్ చిత్రమిదకమ్ (2)
కాశ్యాం, పాటలిపుత్రే మహిసూరే, ముంబయీ.
బరోడాసు.
శ్రీభాష్యకారసూక్తిః ప్రకటయతాపాప్త ముజ్జ్వ
లం తేజః [3]
కవితాకళానిధిత్వం. విద్యారత్నత్వ మపిచ సంకలితమ్
పరవస్తు ప్రత్యక్షే కరణఫలం జయపురీశతో ఽ ధిగ
తమ్ [4]
అపూర్వమధురాంగ్ల వాక్కలిత సత్యనిత్యాలయ
ప్రక్లుప్తనిజవాస సంస్కృత గురుప్రకాండోరువాక్
సమాశ్రిత బుధావళీధిషణ రామచంద్రాకృతిః
కవిత్రితయ మిత్రమిత్యభి దధాయతీంద్రస్స్వయం [5]

శ్రీమంగళాచలపతిం నరసింహముగ్రం
తం పానకప్రియినం, శతకద్వయేన
స్తుత్వానుయాత శతకోపమనోజ్ఞవాచా
ప్రీదామ్మముత్సు జననూత్నకరావలంబం (6)
దుష్టాన్ కుదృష్ట్యుపహితా, నసురాంశజాతాన్
తుచ్ఛాఖ్యాన్ కృతోక్తి శరణాన్ కలుషాన్ విజిత్య
జిజ్ఞాస్య పంచకకృతిం యతిరాజకీర్తి
సత్కౌముదీం కలయతా భవతా వితాన్మః (7)
కర్ణాటమహాకవినా. వ్యాప్తి శ్రీవెంకటేశ గుణనాచ
యదుగిరి వరముక్తాసక్తే, గీతాపాదంబుజేఽర్పితా
శ్లోకః (8)
ఆస్థానీం సముపేత్యతద్యదుగిరౌ శ్రీభాష్యకారాద్భుతే
స్తోత్రింశ్రోష్యతి వల్లభేసపులకద్రాఘిష్ఠ బాహూత్కరే
అద్ధా! వాచిబుధానళౌ సుకవిరాట్కంఠీరవ వ్యాఖ్యాశ్రితే
జీయాద్వక్రకషాయ తర్కసుభగా దృష్టిస్తురు
ష్యాస్త్వయి (9)
అభ్యర్థ యేయతిపతిం కరుణారసాబ్ధిం
దత్వాయశోవిభవ విక్రమదీర్ఘమాయుః
త్వాంపారుముజ్జ్వల వచోనికరాతిహృద్య
వాగ్భిర్నితంత్రి జగతాంచ విధాతుమగ్ర్యం (10)
వాధాస్వాయ సంభూతః కృష్ణభట్టారకస్సుధీః
భక్తాంఘ్రిరేణురతనోత్ ప్రశంసాంశం సితాత్మనా.
శ్రీకాంచీపట్టణస్థ శ్రీ వై జయంతీ సంస్కృతకళాశాలాధ్యక్షా
ణాం "మహావిదుషాం" శ్రీమతాం ప్రతివాది భయంకర
అణ్ణం గరాచార్య వర్యాణాం శ్రీముఖపత్రికా రత్నం
(25-9-1940 సం) శ్లోకాః—

శ్లో॥ రమాకాంతాచార్యశ్శుభగుణనిధిః పండితవరః
ప్రసిద్ధో విద్యావాన్, వినయనిభృతః సాత్త్వికమణిః
నృసింహస్తోత్రం యచ్ఛతకయుగరూపం వ్యరచయత్
తదేతత్సానందం ముహురపఠ మాశ్చర్యవివశః (1)
పదానాం లాలిత్యం వచసపథమత్యేతి సుతరాం
అహోభక్తేశ్శుభ్యభవా। హృదయభరితో రాజతిభృశం
గభీరో భావార్థః మనసిముద మన్యాం వితనుతే
స్తుతిస్త్వేషా సత్యం పరమమృత మస్మాక మభవత్ (2)
స్వామిన్! రమాకాంతగురో! కృపాళో!
శ్రీమధ్విరత్యాదంతో౽ద్య మహ్యాం
స్తోత్రం త్విదం ప్రేషిత మాశుపూర్త్యా
పఠన్నహం తృప్తి మగామపారాం (3)
అస్మాకవిద్యాలయ భూషణానాం
విద్వద్వరాణాంచ భవత్ప్రబంధః
మహాముదం యచ్ఛతి, సత్యమేతత్
యశోవిశాలం భవతశ్చకాస్తు
ఏవం భక్తిభర ప్రకాశన పటుస్తోత్రం సదా శ్రీమతా
విజ్ఞాప్యం భగవత్పదాబ్జసవిధే విద్వద్వరాణాం ముదే
ఇత్యేనం పరవాది భీకరగురు శ్రీవంశ జన్మాసుధీః
అణ్ణంగార్య సమాహ్వాయః సవినయం విజ్ఞాపయత్యాద
రాత్

"శ్రీమదవధాని శిరోమణి" "మహోపాధ్యాయ" ఇత్యాది
బిరుదాలంకృతానాం తర్క-వ్యాకరణవిదుషాం మధ్వశ్రీ
కాశీ కృష్ణాచార్యమహాశయానా మభిప్రాయః (22-3-
1938)

శ్రీ మంగళాద్రి నరసింహ పదారవింద
ధ్యానామృతార్ద్రిత హృదా భవతా ప్రణీతం
దీవ్యత్సునర్గళలితం స్తుతిరత్న నేతత్
భక్తిప్రపత్తి దమజే జయతా న్నితాంతమ్
శ్రీ విజయనగర మహారాజకళాశాలాయాః సంస్కృత
విద్వన్మణీనాం శ్రీ మేడేపల్లి వేంకటరమణాచార్యా
ణా మభిప్రాయః (7-3-1941)
శ్రీమంగళాద్రిస్వామినః స్తోత్రంభక్తిరసపూర్ణం పఠతాం
శృణ్వతా మపిరో మహర్షో జాయతే

గోదావరీ మండలస్థకుని పురీవాస్తవ్యైః,

శ్రీ

దర్శనరత్న, వేదాంతభూషణ,

అధ్యక్షహాగ తగళ, సభాభూషణ,

శ్రీమద్భిః,

శ్రీమన్నల్లాన్ చక్రవర్తి సంపత్కుమార వరద వేంకటరంగా
చార్యస్వామిభిః,

ప్రేషిత మిదం శ్రీముఖ పత్రికారత్నమ్.

శ్రీమద్భిః ప్రేషితం శ్రీ మంగళాద్రి నరసింహస్తోత్రరత్నం సంపాద్య, అత్యంత సంతుష్టాంతరంగో౽భవమ్. శ్రీతత్త్వావతరణికా సమ్యక్సం ప్రదాయాను సారిణీ, విద్వన్మనోరంజనీ,భవతిః

శ్లో॥ శ్రీమద్రమాకాంత ముఖాంబుజోత్థా
శ్రీమంగళాద్రీశ నృసింహభక్తిః,
శ్లాఘాస్పదశ్లోక శతద్వయాత్మా
న్యరంజయత్ప్రాజ్ఞ మనోమ్బుజాని;

శ్లో॥ న్యాయాగ్రార్జన లబ్ధనామక రమాకాంతార్యవర్యప్రభో
శ్రీమన్మంగళ శైలనాథ విల సత్సద్భక్తిభాను ప్రభా
శ్లాఘ్యశ్లోక శతద్వయీ ప్రకటితా విద్వన్మనోజ్ఞశ్రితా
జీయాత్సర్వ దిగన్త కాన్త వనితాలంకార భూతాస్వతః

శ్లో॥ రమాకాంతార్య విబుధా । భవన్తస్సద్గుణాకరాః
దివ్యచిత్తాంబుజే నేదం । ప్రతిగృహ్ణంతు మామకమ్.

6. శ్రీ గుంటూరుమహాపట్టణే విద్యోతమానాంగ్లశాస్త్ర పాఠశాలాయాం సంస్కృతోపాధ్యాయానాం తర్క-వ్యాకరణ వేదాంతాది శాస్త్రసాహితీ ధురంధరాణాం శ్రీమతాం వేదాల తిరువేంగళాచార్యాణామభిప్రాయః—

శ్లో॥ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత శుద్ధాంతా యిత భావనా
యావనా యాస్మాదృశానా మవనావవతారితా (1)
తారితాశేష దోషా కృపాషండా మండితావనిః
ప్రచ్ఛన్నబాద్ధ విధ్వంసా సంశయా శంసనాంసలా (2)
మాంసలా సర్వవేదాంత ప్రత్యమైకాంతభావతః
సామానాధికరణ్యేన నిగమేష్వరనిర్ణయం (3)
కుర్వతీ సర్వశబ్దానాం న్యాయతో రాజసూయకే
కప్యాసాదిక వాక్యానాం రహస్యం శంసతీముహుః. (4)
యాష్మాకీనా రచనాపద్ధతిరాతోషయతియదత్రాహం
పశ్యామి నిఖిలశాఖా సంప్రత్యయ సిద్ధమర్థముద్గ్రథితం
యదపి నిఖిలమేతత్ స్తోత్రరత్నం త్వదీయం (5)
పరిచిత నిగమాన్తం స్తోత్రరత్నం స్వతోవై
తదపిహృదయ మత్రాఽన్వేతి చేశేశ్వరాఖ్యే
కిమివహిమధురం నోశ్లోక యుగ్మే త్వదీయే

తత్వసారసర్వస్వ గర్భంపాదచతుష్క లీలోలాసితమిదం

ఃడత్రిరత్నం శ్రీరమాకాంత స్వామినః విభాతి ద్వయమివ కస్యవాసఃశోషాయ?.

7. శ్రీకృష్ణామండలస్థ నూజివీడు నగర వాస్తవ్యానః ముయ్యూరు సంస్థానా స్థానపండితానాం శ్రీమతాంబొమ్మకంటివీరరాఘవాచార్యాణా మభిప్రాయః—

మణి త్రియా

శ్రీభాష్యస్థ గభీరభావ మహితా; శ్రీమద్గుణాలంకృతా.
నిత్యానంద వివర్ధినీ, నిరుపమా, కళ్యాణసంధాయినీ.
శ్రీ వేదాంత హృదబ్జభాస్కరసమః శ్రీ మంగళాద్రీశితుః
శ్రీకాంతార్యకృతా కృతి ర్విజయతా, దాచంద్రసూర్యంభువి
మధురకోమల కాంతి పదావళీ
విబుధవంద్య రసో త్తము గర్భిణీ
పఠనసక్త జనౌఘ సదర్థదా
నుతిరియం తనుతాజ్జయ మంజసా.
మంగళాద్రి నృసింహస్య పదపద్మ సమర్పితా
స్తుతిఃకరోతునితరాం; స్తుతికర్తు ర్మహోదయం.

శ్రీకృష్ణామండలస్థగుడివాడనగరవాస్తవ్యానాం,విద్వద్వరాణాం కళ్యాణీ ముద్రాలయాధ్యక్షాణాం శ్రీమతాం గొట్టుముక్కల కృష్ణమాచార్యాణా మభిప్రాయః.

ఆంధ్రగీర్వాణ హూణ భాషాకవితా ప్రవీణైః; సిద్ధాంత త్రయనిరూపకైః, నర్సారాయపుర నామకోపమండలాధికారిభిః కాశ్యప వంశీయైః రమాకాంతా ర్యైః అచార్యచరణైః విరచితం శ్రీమంగళాద్రినరసింహ స్తోత్రరత్నమిద మామూలచూడంసమగ్రాక్షం. ప్రబంధేఽస్మిన్నాచార్యపాదైశ్శ్రీవణమాత్రేణభక్త్య

ద్బోధకానాం నానావిధసిద్ధాన్త భాగానాం గ్రథనేన మహీయాన్
విచ్ఛిత్తి విశేషస్సమదర్శి. గ్రంథకర్తుర్ముఖాదేవ కేషుచిద్భాగేషు
స్వాభిప్రాయ విశేషాద్యశ్రౌషి. బహుధా పరిశోధనేన, వేదాంత
సూత్రగీతాశాస్త్ర పురాణానాం ఉపనిబద్ధత్వేన గ్రంథస్యాస్యాపా
మరాణాం, పండితానాం, అనాయాసేన బహువిషయ సమర్పక
త్వేన ఉపయుక్తః ఇతి విశ్వసిమి. సిద్ధాంత సంవిధానాది ప్రమాణం
సోపపత్తికం చ దృశ్యన్తే. గ్రంథానాం ఏతాదృశానామాదరః దేశా
భ్యుదయాభిలషతాం సర్వేషామావశ్యక మిత్యభిప్రైమి. గైర్వా
ణ్యా వాణ్యా విరచితాః, ఏతన్నిబద్ధ వివిధమతసంధాన విషయాః నిత
రాం చతురాః వసంతతిలకాః దరీదృశ్యంతే. ఏభిర్గుణైః పరిపూర్ణో
యం గ్రంథః విదుషాం సంతోషమాతనోతీతి మమాభిప్రాయః
సఏషః గ్రంథః ముద్రాపితః ఆచార్యపాదానాం కీర్తిం, వైదుష్యం
ప్రకాశయతీతి. అధ్యేతౄణాం శ్రోతౄణాం ప్రమోదం వితరతీతి
నిశ్శంకం వక్తుం నకోపిసందేహః. పరాక్షేప పరిహారపూర్వకం
విరోధాభాసాన్పరిహరంతో హ్యేతాదృశ గ్రంథరాజాన్ విరచ
యంత స్సనాతన మతప్రచారం కుర్వంతః కళ్యాణకరాశ్చిరం
జీయాసురితి శ్రీరామచంద్రం సప్రణామ మభ్యర్థయే.

శ్రీ గోదావరీ మండలస్థ శ్రీ కోరుకొండలక్ష్మీనృసింహ
మహాక్షేత్ర నికేతనానాం, శ్రీ భాష్య భగవద్విషయాద్యాస్తిక
శాస్త్ర పరిమళితాంతఃకరణానాం, శ్రీమతాం శాంతలూరి
శోభనాద్ర్యాచార్యాణా మభిప్రాయః —

'సకల వేదాన్తార్థామృతప్రస్యందినీ. విద్వద్భిరేవాస్వాద్యా'

హరిః ఓం.

తత్త్వావతరణికా.

శ్రీమత్సుహిమండల మండనాయమానే భరతవర్షే, వేదో నామ మహచ్ఛాస్త్ర మపౌరుషేయతయా, స్వతః ప్రమాణ మిత్యభ్యుపగమ్యతే సమస్తాస్తికజనై రార్యైః.

తస్య వేదస్య పూర్వభాగః కర్మప్రతిపాదకః, ఉత్తరభాగ స్తూపనిషద ఇతిప్రసిద్ధః, పరబ్రహ్మ ప్రతిపాదకః.

ఉపనిషదుక్త పరంబ్రహ్మ నారాయణఏవ నారాయణ పరంబ్రహ్మతత్త్వం నారాయణః పరఇతిశ్రుతేః; సతు వేదస్య పూర్వభాగే పరికాశితానాం నానావిధ దేవతానా మాత్మభూతః, సఆత్మాఅంగాన్యన్యాదేవతా ఇతిశ్రుతేః; సఏవ జనకస్సర్వేషాం దేవతానాం, నారాయణాద్బ్రహ్మాజాయతే, నారాయణాద్రుద్రో జాయతే త్యాదశ్రుతేః; సోప్యగ్రితః పూజ్యః సర్వేషాం దేవతానాం మధ్యే, యజ్ఞోవై విష్ణురితిశ్రుతేః; అంతర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణ స్థితఇతి శ్రుతిసిద్ధ వ్యాపనలక్షణాత్ పాణినీయ సూత్రబలాచ్చ, ఏపనారాయణ శబ్దవాచ్యో విష్ణురేవ; సవిష్ణు శ్శ్రియఃపతిః, పురుషసూక్తోక్త లక్ష్మీపతిత్వ లింగాత్; పుండరీకాక్షశ్చ, ఛాందోగ్యే కప్యాసం పుండరీకమివ అక్షిణీతివాక్యే తన్నయన సౌందర్యవర్ణనాత్; తద్భజనాదేవ ముముక్షవ స్తత్పదం వైష్ణవం పునరావృత్తి రహితం గచ్ఛంతి. తద్విష్ణోః పరమం పదం సదా పశ్యంతి సూరయ ఇతిశ్రుతేః.

ద్వాపరయుగాంతే, ప్రజాస్సర్వే ప్రాయశః రజస్తమోగుణ విజృంభణాత్, కామోద్రిక్తాస్సంతః, నాస్తికాః పాషండినో బభూవుః

తేషు దేహాత్మవాదినః కేచిత్; నిరీశ్వరవాదినః కేచిత్; జగన్మిథ్యాత్వవాదిన స్త్వపరే; జీవబ్రహ్మైక్యవాదిన శ్చాన్యే; నారాయణ పారమ్య నిరాసకాఽపీతరే.

ఇత్థం ధర్మగ్లానిరభూత్. ఏతేషాం సర్వేషాం భగవద్విముఖానాం దమనాయ, స్వపాద భక్తానాం సాధూనాంపరిత్రాణాయ ధర్మస్థాపనాయచ, భగవాన్ నారాయణః శ్రీ కృష్ణరూపేణ అవతతార.

స్వోత్ప్రేక్షితార్థానేవోపపాదయన్త్యుపనిషద ఇత్యుపనిషదాం విపరీతార్థ కరణేన, ఆర్షసంప్రదాయ పరంపరాగతార్థ నిర్వీర్య కరణేనచ, ఏతైః పూర్వోక్తైః నాస్తికాదిభి ర్భగవద్విముఖైః కృతమపకారం నివారయితుం, సభగవాన్ శ్రీకృష్ణః అర్జునం నిమిత్తీకృత్య, ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే, సర్వోపనిషత్సారభూతాం గీతా ముపదిదేశ సర్వేషాం చేతనానాముపకారాయ. స్వావేశావతారభూత శ్రీవేదవ్యాస మహర్షి ముఖేన, వేదాంతస్థాపనాచార్యో బభూవ.

వేదాంతానాం మధ్యే పరమప్రమాణ భూతానా మీశావాస్యాది దశోపనిషదాం శ్లోకమయ వ్యాఖ్యాం గీతాం, సూత్రరూప వ్యాఖ్యాం బ్రహ్మసూత్రావళీం చానుసృత్యైవ, శంకరరామానుజ మధ్వాదిపూర్వాచార్యైః కృతానిభాష్యాణి. ఉపనిషదాం, గీతాయాః, బ్రహ్మసూత్రాణాంచ, ప్రసిద్ధః ప్రస్థానత్రయ మితి వేదాంత గోష్ఠీషు.

ప్రస్థానత్రయే, సూత్రాణా మర్థవివరణాయ, సూత్రకారేణ భగవతా వ్యాసేనాజ్ఞప్తః, తచ్ఛిష్యో బోధాయనర్షిః వృత్తి మేకాం రచితవాన్.

వేదాంతదర్శన స్థాపనాదారభ్య, శాక్యబుద్ధజననపర్యంతం తదన్వ్రతిమనుసృత్యైవ, వేదాంతార్థ ప్రచారణే ప్రవృత్తాః గుహదేవ, బ్రిహ్మనంది, ద్రిమిడాచార్య, టంకాచార్య, ఆచార్యకపర్ది, ఆచార్య భారు చ్యాది పూర్వాచార్యాః. ఏతేషాం పూర్వాచార్యాణాం మార్గం విహాయ, వేదాంతసూత్రిభాష్య మకరోచ్ఛ్రీశంకరాచార్యః శ్రీరామానుజాచార్యస్తు, బోధాయనవృత్తి మనుసృత్యైవ, రచితవాన్ శ్రీవేదాంతసూత్రభాష్యం పూర్వోక్తప్రస్థాన త్రయం, విష్ణుసహస్రినామాని, తేషూల్లిఖితాని సాత్వికశాస్త్రాణి శ్రీవిష్ణుపురాణాదీన్యేవచ, ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతాది సిద్ధాంత భాష్యకారాణాం, తదనుయాయినాం సంప్రతిపన్నాని ప్రమాణాని. ప్రామాణ్య సంకోచో వక్తవ్యః, బహూనాం తద్విరుద్ధానాం శాస్త్రాణాం రాజస తామసాధికారి పరాణాం.

ఏతత్ప్రస్థాన త్రయాదిసాత్విక శాస్త్రపర్యాలోచనయా ఇదమేవ మతం, భగవద్రామానుజాచార్య సిద్ధాంతరూపం సునిష్పన్నమితి దిఙ్మాత్రేణ సూచితం మయా. తన్మతమేవ, అస్యాం కృతౌ స్తోత్రాత్మికాయాం ప్రపంచిత మితి విజ్ఞేయం విద్వద్భిః.

అతీంద్రియ బోధవిషయ స్సర్వేశ్వరః, తస్మాదపౌరుషేయత్వేన స్వతఃప్రమాణభూతా ద్వేదాదేవ సజ్జ్ఞాతుం శక్యః, శాస్త్రయోనిత్వాదితి వేదాంత సూత్రాత్; నప్రత్యక్షానుమానాది ప్రమాణ పురస్సర తర్కయుక్తిభిః, తర్కాప్రతిష్ఠానాదితి వేదాంత సూత్రాత్; కామఏవ ప్రాణినాం కారణ మితి వదంతోహి లోకాయతికాః; (శాం. గీ. భా. అ. 15. శ్లో. 8) ఏతేన నిరస్తాదేహాత్మవాదినోలోకాయతికాః.

చిత్రవిచిత్ర కల్పనానల్ప మహిమా సృష్టిసంకల్ప పూర్వికైవ. తస్యావకారణా భవితుమర్హతిజడంప్రధానం, ఈక్షతేర్నాశబ్దమితి వేదాంతసూత్రాత్; జగదనీశ్వర మిత్యసురా మన్యంతే (శాం. గీ. భా, అ, 16. శ్లో 8.) తస్మాత్సాంఖ్య మత మనుపాదేయంస్యాత్. సాంఖ్యమతే నిరస్తేసతి, కాణాద వైశేషికాదిమతా న్యపి నిరస్తాని ప్రధానమల్ల నిబర్హణ న్యాయేన.

జగదసత్యమితియే వదంతి, తేప్యసురాఏవ. (శాం, గీ. భా. అ. 16 శ్లో. 8.) సృష్టేః కారణం నమాయా, సోకామ యత బహుస్యాం ప్రజాయే యేత్యాది శ్రుతివిరోధాత్ ;స్మృతి (మనోః) సూత్ర (బ్రహ్మ) విరోధాచ్చ.

క్షరా క్షరాభ్యాం విలక్షణత్వేన, ఉత్త మత్వేనచ, బ్రహ్మణః ఉక్తత్వాద్గీతాసు, జీవబ్రహ్మైక్యవాదో నిరస్తః. (శాం. గీ. భా. అ. 15 శ్లో. 16,17,18) 'అక్షరాదపిచోత్తమ' ఇతివాక్యే, అపిశబ్ద స్వారస్యేన క్షరాక్షరాభ్యా ముత్తమః,విలక్షణశ్చ బ్రహ్మేతి ఏతమర్థం భగవానేవ స్పష్టీకరోతి; శ్రుతి సూత్ర విరోధాందప్యైక్యవాదః కువాద ఇతి నిశ్చీయతే.

చిదచిచ్ఛాసక స్సర్వేశ్వరో నిర్వికారః, ఆనందమయ, శ్చేతి సర్వాస్తిక దర్శనై రభ్యుపగమ్యతే. సభగవాన్ వికారాత్మకం, దుఃఖమయం, జీవభావం జగా, మేతి యదుక్తం తత్తేజస్తిమిరన్యాయవ, దసంభవం భవతి.

వేదప్రతిపాదితానాం బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేంద్రాణాంమధ్యేనకోపి పరబ్రహ్మభవితుమర్హతి, తస్య పరంబ్రహ్మణః కాప్యాఖ్యానాస్తీతి యద్వదంతి తదయుక్తం, వేదైశ్చసర్వైరహమేవవేద్యఇతి భగవతా నారాయణేనోక్తత్వాత్.(శాం.గీ.భా.అ.15.శ్లో. 15)

ఏతాదృశీంశంకాం పరిహర్తు మేవ, 'కిమేకం దైవతంలోకే కిం వాప్యేకం పరాయణ' మిత్యాదినా ధర్మజేనపృష్టస్సన్, పరావర తత్త్వజ్ఞః శరతల్పగః శ్రీభీష్మాచార్య, స్సశంఖచక్రధరః పుండరీకాక్షో విష్ణురేవ, ఇతిసర్వేషాం జ్ఞానినా ముపకారాయ పంచమవేదే శ్రీమన్మహాభారతే కంఠరవేణో క్తవాన్. విష్ణోః పరత్వం శ్రుతిమూలక మితిపూర్వ మేవో క్తం. సదేవ సోమ్య! ఇదమగ్ర ఆసీత్. హిరణ్య రూప స్సమవర్తతాగ్రే, ఇంద్రో మాయాభిః పురురూప ఈయతే, శంభురాకాశమధ్యే ధ్యేయః, ఇత్యాదికారణ వాక్యానాం సర్వేషాం వేదవాఙ్మయే విద్యమానానాం వ్యాకరణ మహాభాష్యానుశాసనాత్, ణత్వ బాధాయాః గౌణతయానారాయణశబ్దఏవ పర్యవసానమితి తత్త్వవిద్భి రవగమ్యతే. సహస్రనామస్తోత్రే యాని యానినామాని ఋషిభిః పరంబ్రహ్మవిషయే పరిగీతాని తానిసర్వాణి గౌణతయా విష్ణావేవ పర్యవసితానీతి వ్యాసవచనాత్, భగవచ్ఛబ్దో విష్ణావేవ రూఢ్యావర్తత ఇతి పరాశర వచనాచ్చ జన్మాద్యస్య యతఇతి వేదాంతసూత్రస్థ పదైరేవ తద్భాష్యభూతే శ్రీ భాగవతే శ్రీకృష్ణపరంబ్రహ్మ స్వరూపాభి వర్ణనాదపి, నారాయణ పారమ్యం సుష్ఠుప్రతిభాతి. శివభాగవత ఇత్యసమగ్ర సమాసస్య అసామర్థ్య హేతు రపి వ్యజ్యతే.

యథాద్వాపరాంతే, వేదోక్త నానావిధ దేవతానాం మధ్యేవిష్ణురేవ పరాత్పరఇతి వ్యాస, పరాశర, పాణిని భీష్మాద్యాచార్యైః నిర్ణయః కృతః, తథైవ కలియుగే శంకరాచార్యోపి గీతాభాష్యే, పరమార్థతత్త్వస్య పరబ్రహ్మాభిధేయస్య వాసుదేవః, నారాయణః విష్ణురిత్యాఖ్యా స్సంత్యేవ ఇత్యుక్తవాన్ (శాం. గీ. భా. అ. 1. శ్లో. అ. 2. శ్లో 17)

ఉక్తమేవార్థం ద్రఢయత్యేవంస్థూణానిఖనన్యాయేన:—
ససర్వజ్ఞస్సర్వాత్మా (శాం. గీ భా. అ 3 శ్లో 30) వాసుదేవః
పరమగురుః (శాం. గీ. భా. అ3,శ్లో 31, అ 13, శ్లో18,అ18,
శ్లో 68) ఈశ్వరమహేశ్వరాదిశబ్దా నారాయణపరాః (శాం.గీ.
భా. అ 5 శ్లో 29, అ 15,శ్లో17) విశ్వరూపధృత్,కిరీటచక్రాది
ధరస్సాక్షాద్విష్ణురేవ (శాం.గీ,భా అ 11 శ్లో 47.46) సవిష్ణు
శ్శ్రీకృష్ణఏవ (శాం గీ. భా. అ 8. శ్లో 4) రుద్రాదిత్యాదిధ్యా
నపరాణాంమధ్యే వాసుదేవ సమాహితేన అంతఃకరణేనశ్రద్ధా
నస్సన్ యోభజతే. సయోగినాంసర్వేషాం శ్రేష్ఠః (శాం.గీ.
భా. అ 6 శ్లో 47) మూర్ఖాణామేవ వాసుదేవే పరత్వ శంకా
(శాం. గీ. భా.అ 4 శ్లో. 5) సంశయాత్మతుపాపిష్ఠ స్సర్వేషాం
(శాం. గీ. భా. అ 4 శ్లో 40) భగవంతం శ్రీకృష్ణం;మూఢాఃన
పాపకారిణః, అవివేకిన, నరాధమాః. అసురాః నప్రపద్యంతే,
యేపునర్నరోత్తమాః, పుణ్యకర్మాణః భగవంతం శ్రీకృష్ణం,
భజంతే చతుష్ప్రకారాః ఆర్తః; భగవత్తత్త్వ జిజ్ఞాసుః,ధనకా
మః, జ్ఞానీచ,తేషాం చతుర్ణాం మధ్యే జ్ఞానివిషోస్తత్త్వవిత్ .తత్త్వ
విత్త్వాన్నిత్యయుక్తోభవతిఏకభక్తిశ్చఅన్యస్యభజనీయస్యాఽదర్శ
నాత్ అతఃస ఏకభక్తిర్విశిష్యతే (శాం గీ.భా. అ 7.శ్లో 15,
16, 17) యఏవం సర్వాత్మానం, నారాయణం ప్రతిపద్యతే స
మహాత్మా : నతత్సమోఽన్యోస్తి అధికోవా అతస్సుదుర్లభః
(శాం, గీ. భా. అ7-శ్లో 19) పశుపుత్ర స్వర్గాదివిషయై రపహృ
తవివేక విజ్ఞానాః అన్యదేవతః ప్రపద్యంతే (శాం.గీ.భా. అ 7.
శ్లో 20) యే, యత్ఫలార్థితయా భగవంతం ప్రపద్యంతే.తాన్
తత్ఫలదానేన. అనుగృహ్ణాతి; అతః, యేఫలార్థినః తాన్ ఫలదా;

నేన, యేముముక్షవస్తాన్ జ్ఞానప్రదానేన, యేసన్యాసినస్తాన్ మోక్షప్రదానేన, తథా ఆర్తాన్, ఆర్తిహరణేన, ఇత్యేవంయథా ప్రపద్యంతే తాన్ తథైవ అనుగృహ్ణాతి. (శాం.గీ. భా.అ4 శ్లో 11)

అన్యదేవతా పరాః కామ కామాఇవ, పూర్వోక్తానాంభగవద్భక్తానాం మధ్యే ఆరాదయః త్రయః, వాసుదేవప్రియావానవా ఇత్యాశంకాయాం, ఏతేత్రయోపి వాసుదేవ ప్రియాఏవ ఇత్యుక్తవాంశ్చ శ్రీభగవాన్ (శాం. గీ భా. అ 7, శ్లో18,20) తేషాం అన్యదేవతా పరాణామల్పప్రజ్ఞానాంఫలం వినాశిభవతి.అనంతఫల (మోక్ష) ప్రదోనారాయణః సమానే ప్యాయాసే భగవంతం వాసుదేవమేవ నప్రపద్యంతే అనంతఫలాయ, అహోఖలుకష్టం వర్తంతే ఇత్యనుక్రోశం దర్శయతిభగవాన్ (శాం.గీ.భా.అ7,శ్లో 23) యేసోమంపిబంతః అగ్నిష్టోమాదిభిరిష్ట్వా, స్వర్గమనంప్రార్థయంతే, తే, స్వర్గలోకే, దేవభోగాన్ భుక్త్వా, క్షీణే పుణ్యేమర్త్య లోకం విశంతి ఏతేసర్వేపి అజ్ఞాఏవ కామకామాః కేవలవైదికాః (శాం.గీ.భా. అ 9, శ్లో 20, 21)

యేపునర్నిష్కామాః, సమ్యగ్దర్శినఃపరందేవం నారాయణం అనన్యాశ్చింతయంతః పర్యుపాసతే, తేషాం పరమార్థదర్శినాం నిత్యాభియుక్తానాం, సతతాభియోగినాం, యోగక్షేమం భగవానేవ వహతి కేవలమేవ భగవచ్ఛరణాస్తే వైష్ణవాః.

యేప్యన్య దేవతాభక్తాస్సంతఃశ్రద్ధయాపూజయంత్యాస్తిక్యబుద్ధ్యా, తేపినారాయణమేవ అజ్ఞానపూర్వకం యజంతి భగవాన్ నారాయణఏవ శ్రౌతానాం, స్మార్తానాంచ సర్వేషాం యజ్ఞానాం ప్రభుః, యేనాభిజానంత్యేతత్తత్వం, తే, అజ్ఞానపూర్వకం పూజయిత్వా పూజాఫలాత్ చ్యవంతి. (శాం. గీ. భా. అ 9 శ్లో. 22, 23, 24, 25).

దేవవ్రతాః దేవాన్ యాంతి, పితృభక్తాః పితౄన్ యాంతి భూతపూజకాః వినాయక, మాతృగణ, చతుర్భగిన్యాదీన్ యాంతి భగవంతమేవ యాంతి విష్ణుయజనశీలాః వైష్ణవాః (శాం.గీ.భా. అ 9, శ్లో 25) సత్వనిష్ఠాః దేవాన్ యజంతే, రాజసాః యక్షరక్షాంసి యజంతే, తామసాః, ప్రేతాన్ భూతగణాంశ్చ సప్తమాతృకాదీంశ్చ యజంతే (శాం. గీ. భా. అ 17, శ్లో 4)

సమానేప్యాయాసే భగవంతం నారాయణమేవనభజంతే అజ్ఞానాత్, తేనతే అల్పఫలభాజః భవంతీతి పునర్దర్శయత్యనుక్రోశం భగవాన్ (శాం. గీ. భా. అ 9 శ్లో 25)

న కేవలం భగవద్భక్తానా మనావృత్తి లక్షణమనంతఫలం (మోక్షః) సుఖారాధనశ్చ భగవాన్. యోభక్తిపూర్వకం శుద్ధబుద్ధేః భగవతే పత్రంవా, ఫలంవా, పుష్పంవా ప్రయచ్ఛతితంపరిగృహ్ణాతి (శాం. గీ. భా. అ 9 శ్లో 26)

యతః ఏవమతః

యత్కరోషి, యదశ్నాసి, యజ్జుహోషి దదాసియత్

యత్తపస్యసి కౌంతేయ తత్కురుష్వ మదర్పణమ్(శాం గీ.భా. అ. 9. శ్లో 27)

ఏతద్భగవదాదేశానుసరతఃమనూనాం, మహర్షీణామభిమతః శిష్టాచారఃప్రవర్తతే ఆర్యావర్తే(శాం.గీ.భా.అ.10 .6,తద్యథా

ప్రణవపూర్వకంహరిమేవస్మరన్ వేదాధ్యయనంకుర్వంతి శిష్టాః; బాహ్యాభ్యంతర శౌచార్థం పుండరీకాక్షం స్మరన్. కేశవాది విష్ణునామాన్యేవ ఉచ్చార్య. అంత్యేపరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామీతి వదన్ శ్చ సంధ్యావందనం కుర్వంతి. మధ్యే సర్వదేవనమస్కారః కేశవం ప్రతిగచ్ఛతీతి స్మరణేన హరిపారమ్య ముద్ఘోషయంతి.

యజ్ఞ, దాన,జప, తప,శ్రాద్ధా దీని వేదచోదితాని,స్నాన, భోజన, ఔషధభక్షణ,దేశాంతర,లోకాంతర,గమనాదీనిస్మార్తా నిలౌకికానిచ సర్వాణ్యపి కర్మాణి నారాయణపరతయైవసర్వేపి గృహస్థాః కుర్వంతి. నారాయణం పద్మభువ మిత్యాది గురు పరం పరామేవ పఠంతి.

సన్యాసాశ్రమ స్థాశ్చాపి,నారాయణాష్టాక్షరీజపపరాయ ణాస్సంతః, శంఖచక్రాదిలక్షణా నారాయణధ్యాన శీలాభ వంతి, ధ్యేయం శ్రీపతి రూపమజస్రమితి శంకరోక్తేః.

ఏవంశ్రుతిస్మృతి [గీతా] సదాచారాణామైక కంఠ్యాత్ నారాయణ పారమ్యమేవ సుష్ఠుప్రతిభాతి.

శివాయవిష్ణురూపాయే త్యాదిశ్లోకశ్రవణాదేవవిష్ణోస్తుల్యః పార్వతీ పతిశ్చేవ ఇతిశివపరత్వాభిమానినోయద్వదంతితదయుక్తం విష్ణోస్సమోవా, అధికోవానాన్యో స్తి, నహీశ్వర ద్వయం సంభ వతి అనేకేశ్వరత్వే వ్యవహారా నుపపత్తే రిత్యాదిగీతా వచన విరోధాత్. (శాం. గీ. భా. అ 11, శ్లో 43)

భగవద్భక్తి లక్షణే మోక్షమార్గే ప్రవృత్తైః(శాం.గీ.భా అ9, శ్లో 13) భగవచ్ఛరణైక పరాయణైః (శాం.గీ.భా. అ18, శ్లో 65) మహాత్మభిః (శాం.గీ.భా. అ9, శ్లో 13) వైష్ణవైః(శాం గీ. భా. అ శ్లో 25) శ్రీమన్నారాయణే సమర్పితా అవ్యభిచారిణీ భక్తి (శాం.గీ.భా. అ13శ్లో. 10,అ 11శ్లో 54) రేవమోక్షాయ భవతి. "అన్యోనభగవతో వాసుదేవాత్ పరఃఅస్తి,అతఃసఏవనో గతిః" ఇత్యేవంనిశ్చితా అవ్యభిచారిణీ బుద్ధిః అనన్యయోగః తేన భజనం భక్తిః నవ్యభిచరణలా అవ్యభిచారిణీతి.

వేదముఖె ప్రకాశితానాం సర్వేషాం యజ్ఞానాం మధ్యే ద్రవ్యమయేభ్యః జ్యోతిష్టోమాది యజ్ఞేభ్యః జ్ఞానయజ్ఞః ప్రశస్య తరః. (శాం. గీ. భా. అ 4, శ్లో 32) యజ్ఞానాంజపయజ్ఞోస్మీతి భగవద్వచనాత్, జపయజ్ఞ ఏవముఖ్యతః కర్తవ్యఃభగవద్భక్తైః (శాం. గీ. భా. అ 10, శ్లో 25)

మరణకాలే విష్ణుమేవ స్మరన్ యోజ్ఞానీః శరీరం త్యజంతి తేవైష్ణవం తత్త్వంయాంతి, (శాం గీ. భా. అ8, శ్లో 5) అతీవకుత్సి తాచారోపి అనన్యభక్తిస్సన్ యోవిష్ణుం భజతే, సమ్యగ్వ్యవ్రసితస్సాధురేవసజ్ఞాతవ్యః యస్మాత్ తాసాధుః నిశ్చయస్సః (శాం.గీ.భా అ10, శ్లో 30) భగవదాశ్రయణేన, స్త్రియఃవైశ్యాః, శూద్రాఃపాపయో నయశ్చసర్వేపి మోక్షం గచ్ఛంతికిం పునర్బ్రాహ్మణాః రాజర్షయః? (శాం.గీ. భా. అ 9, శ్లో 32, 33)

మోక్షోనామ కిమిత్యాశంకాయాముచ్యతే విష్ణోఃపరమ పదస్యైవ మోక్షాఖ్యావర్తతే (శాం.గీ.భా. అ2, 51, అ. 11శ్లో38 అ.12, శ్లో20అ15శ్లో 6) తత్పదం శాశ్వతమ్, నిత్యమ్, అవ్యయం, [శాం.గీ.భా.అ.18, శ్లో56,62] పునరావృత్తి రహితమ్ [శాం.గీ. భా అ8, శ్లో21 అ.15, 6] ఇతిగీతా సువర్ణ్యతే. మోక్షస్యగీతా స్వేవం విధవర్ణనం పరమభిధానాదితిబ్రహ్మసూత్రి విషయవాక్య భూతం 'తద్విష్ణోఃపరమంపదం సదాపశ్యంతి సూరయ' ఇతికఠవల్లీ వేదాంతవాక్యమనుసరతి.

పద, [శాం.గీ.భా. అ2, శ్లో72] స్థాన, (శాం గీ. భా, అ5, శ్లో 5] ధామ, [శాం గీ.భా. అ8, శ్లో21, అ 11, శ్లో38, అ15 శ్లో 6] గత్యా, [శాం.గీ.భా.అ 13, శ్లో 27] దిశబ్దై ర్వ్యపదే

శాత్ మోక్షో నామకశ్చిద్దేశ విశేష, ఇతి స్పష్టం భవతి.

చతుర్ముఖ (హిరణ్యగర్భ) లోకేన సహలోకాస్సర్వే పునరావర్తినఏవ (శాం.గీ.భా. అ8, శ్లో 16). యేమహాత్మానః విష్ణోః పరమపద స్థానం ప్రాప్నువంతి, తే, ననివర్తంతే సంసారాయ (శాం.గీ భా. అ 8, శ్లో 21).

అతేృదం విచార్యతే మోక్షస్వరూపవిషయే సపవనాన్ బ్రహ్మ గమయతీతి ఛాందోగ్య వాక్యస్థ బ్రహ్మశబ్దేన కింపరమేవ బ్రహ్మ ఉతకార్యం బ్రహ్మగమయత్యమానవః పురుషఇత్యా శంకాయాం కార్యమేవ బ్రహ్మగమయతీతి మన్యతే బాదరిః, కార్యబ్రహ్మణ ఏవ గంతవ్యోపపత్తేః; నపుంసకబ్రహ్మ శబ్దస్య పరస్మిన్ బ్రహ్మ ణ్యేవ ముఖ్యతా త్పర్యాత్, తమేవ గమ యత్యమానవః పురుష ఇతి జైమినిరాచార్యోమన్యతే.

దహర విద్యాయాం కఠవల్లీ షుపరంబ్రహ్మప్రకరణేత్తమో ర్ధ్వమా యన్నమృతత్వమే తీత్యర్చిర్గతిర్దర్శితా. మోక్షోనామ కశ్చిద్దేశ విశేషఇతి. తత్ స్థానమర్చిరాది గతి గమ్యమితిచ, గీతా సూపబృంహి తత్వాత్ (శాం.గీ, భా అ 8, శ్లో27) సాఒర్చిర్గతి ర్మోక్షా ప్తయే భవతీత్యామ్నా తత్వాచ్చ, బాదరేర్వ్యాఖ్యానం నసమంజ సమితి స్పష్టం భవతి.

గంతవ్యాదయః నప్రతిబంధకా భవంతియతప్రకు త్రాపీపర స్యబ్రహ్మణః; తస్య వ్యాపన శీలత్వాత్ సర్వత్ర, కార్యకారణ యోరద్వై తత్వాచ్చ.

యేపునరావృత్తి రహితం విష్ణోః పరమపదం వైకుంఠలోకం గచ్ఛంతి, తంప్రాప్యనావర్తంత ఇత్యాద్యర్థేషు పర్యవస్యంతి వేదాంత సూత్రాణి.

సగుణబ్రహ్మవిదామేవోక్తః సూత్రకారేణ అనావృత్తిల క్షణో మోక్షః; నస్థానం శంకరోక్త నిర్గుణవిదాం వేదాంతసూత్రేషు ఏతదభ్యుపగమ్యతే శంకరాచార్యేణ. అతఃకో పేతురిత్యా శంక్య సమగ్రదర్శన విధ్వస్త తమసాం తు నిత్యసిద్ధనిర్వాణపరాయణానాం సిద్ధైవానావృత్తిరిత్యుక్త్వా శ్రీశంకరః; నిష్కామానాం నారాయణైక పరాయణానాం వైష్ణవానామేవ సమగ్రదర్శిత్వముపపద్యతే (శాం.గీ.భా. అ8 శ్లో 22,23,24,25) తేషామేవ పునరావృత్తి రహితస్య విష్ణోః పరమపదస్య ప్రాప్తిస్సంభవతి, నేతరేషా మన్యదేవతా పరాణా మజ్ఞానాం కేవల వైదికానాం.

సగుణబ్రహ్మవిదాం, నిర్గుణ బ్రహ్మవిదామప్యుభయోః పునరావృత్తి రహితః మోక్షఏవ ప్రాపణీయత్వేనోక్తత్వాత్, విష్ణోః పరమ పదాద్భిన్నరూపో మోక్షః వేదాంతదర్శనే మోక్ష ప్రకరణేత్వ ప్రతిపాదితత్వాత్. ఈశ్వరద్వయమివ, పరస్పభిన్నస్య మోక్షద్వయస్య అనుపపత్తేః, వైకుంఠలోకా దన్యోమోక్షో నవిద్యత ఇతి, శ్రీశంకరస్య సగుణనిర్గుణభేద పరికల్పనా విరుద్ధేతిచ విశదం భవతి.

పరంబ్రహ్మ నిర్గుణం, సగుణం కార్యరూపమర్చిరాది గత్వా సగుణమేవ ప్రాప్యమిత్యాద్యుపపన్నం పూర్వాక(శాంకర) సూత్రసమన్వయః సూత్రకారస్య బాదరాయణస్య ప్రతిపక్ష భూతానాం బాదర్యాదులోమాదీనాం సిద్ధాంత మనుసరతి.

నిర్గుణ శబ్దేన, హేయగుణరహిత, పరంబ్రహ్మ ఇతిపరాశర వచనాత్ శ్రీశంకరేణ కల్పితత్త్వార్థః నాదరణీయః; తథైవా మూలకస్తే నకల్పితధ్యేయ(సగుణ)జ్ఞేయ(నిర్గుణ)విభేదో బ్రహ్మ

కారణంతు ధ్యేయఇతిశ్రుతేః, కిరీటచక్ర గదాసిభూషితోవిశ్వరూపధరో జ్ఞాతవ్యఇతి స్మృతేశ్చ. (శాం. గీ. భా. అ 11 శ్లో 19)

'అస్మత్కృతేవ్యాఖ్యానేనవిశ్వస్య'రిత్యాశ్చర్యమభినయతి శ్రీశంకరః స్మృత్యధికరణ భాష్యే. దురవగాహగంభీరముపనిషదర్థం శ్రీశంకర ఏవవేత్తి నవ్యాసఇత్యాహతచ్ఛిష్యోమధుసూదనసరస్వతీ వేదవ్యాస (సూత్రకార)బోధాయన(వృత్తికార) జైమిన్యాది మహర్షీణాం శాస్త్రార్థ సమన్వయేవిముఖత్వం. తత్ప్రతిపక్షసమన్వయే పక్షపాతిత్వ మేనచ శ్రీశంకరాచార్య వ్యాఖ్యానే ఆస్తికానాం అవిశ్వాసకారణమితి విజ్ఞేయం తత్త్వవిచక్షణైః

రామానుజ, పూర్ణప్రజ్ఞ, చైతన్యవల్లభ, భాస్కరయాదవ. నింబార్కాదిసమస్తవేదాంతభాష్యకారాః సూత్రకారంబాదరాయణ మనుసృత్య, పరంబ్రహ్మ అఖిలహేయప్రత్యనీక కళ్యాణ గుణనిధిరితి ప్రతిపాదయంతి పరంబ్రహ్మ నిర్గుణం, సఏవ భ్రాంత్యాజీవ భావంజగాను, జీవబ్రహ్మైక్య జ్ఞానేన, సాభ్రాంతిర్నశ్య తీత్యాద్యర్థాః నదృశ్యంతే. భగవద్గీతా శాస్త్రపర్యవసానభూతే మోక్షసన్యాస యోగే; కింతు; ముముక్షూణాం భగవత్ప్రపత్తి రేవ మోక్ష కరీత్యాద్యర్థా ఏవ జేజీయంతేః

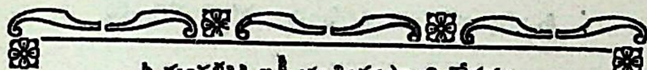
ఇత్యలం అర్థవథర్థలన సంభవాత్, శ్రుతి, స్మృతి, విరుద్ధానేకార్థ కల్పనాత్.

తస్మాత్ , జ్ఞానినః అనన్యయా భక్త్యా, భగవంతంనారాయణమేవ శరణంగత్వా, తన్నిర్హేతుక కృపయా,ముక్తాస్సంతః, పునరావృత్తి రహితం తత్పదం శ్రీవైకుంఠముపేత్య, తత్రైవ నిత్యైర్ముక్తైర్మిళిత్వా, తేనభగవతా సహ, నివసంతు, తుష్యంతుః రమంతు పరమానంద నిష్యంద స్వచ్ఛంద విహారైః.

జయతుజయతు కృష్ణో, వేదవేదాంత వేద్యః
నిఖిలనిగమ మౌళిన్యస్త పాదాబ్జహృద్యః
జయతుజయతు వేదవ్యాస యోగీంద్రచంద్రః
ప్రకటిత నిగమాంతస్వాంతర జ్ఞానసాంద్రః,

నర్సారాయపురం
మకాం
2-11-1960

ఇతి
ప్రపన్న విధేయః
రమాకాంతదాసః కాశ్యపః

శ్రీమంగళగిరి లక్ష్మీనృసింహస్వామినేనమః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

శ్రీ లోకాచార్యగురవేనమః

శ్రీ

మంగళాద్రి నరసింహ

స్తోత్ర రత్నమ్

పూర్వ శతకమ్

శ్రీ మానినీ హృదయ పద్మమరందలోల !
విశ్వోద్భవ స్థితిలయాది విచిత్రలీల !
సౌలభ్యశీల ! శరణాగత భక్తపాల !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 1

బ్రహ్మేంద్ర రుద్ర ముఖదేవకిరీట కోటీ
రత్నావళీ కిరణరంజిత పాదమూల !
సౌవర్ణ చేల ! సగుడామృతపానహేల !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 2

శ్రీశంఖ చక్రధర ! శార్ఙ్గ గదాసిహస్త !
శ్రీవత్స చిహ్నధర ! కౌస్తుభరత్నహార !
శ్రీమాల్య గంధకృతలేప పరీమళాంగ !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 3

శ్రీ తైత్తిరీయ నిగమాంత మణిప్రదీప
శశ్వత్ప్రకాశ సుఖదర్శిత తత్త్వరూప!
ఛాందోగ్యవర్ణిత విలోచనపుండరీక !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 4

శ్రీమంత్రపుష్ప పరిపూర్ణ మరందభూత!
గేహీకృతాఖిల చరాచర భూతజాత!
భూతప్రపంచ పరితర్పణ పారిజాత !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 5

నీలాభ్రమధ్య తటి దగ్ని శిఖాంతరాళే
విద్యోతమాన చిదచి త్పరమాత్మరూప !
కాలాద్యతీత విరజో పరి దివ్యలోక !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 6

ఆకాశరంగ నటనోద్య దజాండ భాండ
వాద్యానుకూల నినదన్మురళీ వినోద !
ముక్తోపభోగ్య మధురామృత రాసలోల !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 7

ఉద్యత్సహస్ర కరమధ్య గతార్చిరాది
మార్గప్రయాణ పరముక్త జనైక గమ్య !
విద్యుత్సహస్ర కిరణోజ్జ్వల నైజధామన్ !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 8

శ్రీమత్సహస్ర కిరణాంతర భాసమాన
కేయూరహార మణిమౌక్తిక మండితాంగ!
భాస్వత్కిరీట రుచిసంవలితోత్తమాంగ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 9

పర్యంకభూత ఫణిరాజ ఫణాసహస్ర
రత్నప్రభాంతర రమారమణీయ రూప!
గౌరీశనిత్య నుతతారక దివ్యనామన్!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 10

శ్రీనాథయామున పరాంకుశ దివ్యసూరి
శ్రీభాష్యకార సుఖబోధిత తత్త్వరూప!
లోకార్యవంశ్య మణవాళగురుస్తుతాంఘ్రే!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 11

దివ్యావతార సులభీకృత నైజభావ!
బ్రహ్మేశమధ్య విలసత్త్రివిధమావతార!
ఆర్తప్రపన్న సులభాభయ దానహస్త!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 12

శ్రీమత్స్య, కూర్మ, కిటి, వామన, రామ, రామ,
శ్రీరామ, బుద్ధగురు, కల్కి, నవావతార!
దైత్యాపహార గతభారధరా విహార!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 13

ప్రహ్లాదవాక్య పరిపాలన బద్ధదీక్షా
వ్యక్తీకృతాఖిల హృదంతర సూక్ష్మరూప!
శ్రీమద్గజేంద్ర పరిరక్షణ మూలరూప!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 14

నానాస్వరూపగుణ నామ విచిత్రవర్ణ
మాయామహోయవని కాంతరదర్శనీయ!
అప్రాకృత ప్రథిత మంగళదివ్యరూప!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 15

అంగీకృతాఖిల చరాచర విశ్వరూప!
శ్రీభీష్మగీత వరనామ సహస్రగేయ!
నిస్సీమప్రేమ సమవాప్త సమస్త కామ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 16

అప్రాకృతోజ్జ్వల సనాతన హేయదూర
కళ్యాణదివ్య గుణరత్న సుధాసముద్ర!
నిర్వ్యాజనిర్ఝర కృపారసి కాంతరంగ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 17

శబ్దప్రమాణ పరతంత్ర సుఖావబోధ్య!
వేదానురోధ ఘనతర్క వివేక వేద్య!
గీతోపదిష్ట జపయజ్ఞవిధాన గమ్య!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 18

శ్రీమత్పతంజలి పరాశర వాక్రప్రమాణై
ర్నారాయణశ్చ భగవా నితి రూఢనామ్న !
శ్రీవ్యాససూత్ర విశదీకృత దివ్యధామ్న !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 19

బ్రహ్మేంద్రరుద్ర ముఖవైదిక శబ్దజాలం
నారాయణే ఝుటితిపర్యవసాన మేతి,
తస్మిన్ శ్రుతిస్త్వ వయవిత్వ ముదాజహార,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 20

బ్రహ్మాత్వమేవ; నవిధి ర్నశివో, నచేంద్రః,
తేషాంచనాస్తిహి, త్రివిక్రమ! వాసుదేవ !
వేదోదితం చిదచిదం తరశాసిత్రుత్వాం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 21

విష్ణోః పదంవియ, దుమేశ్వర కేశపాశః
గంగాత్వదంఘ్రి జనితా, హరమాళిసంస్థా;
విస్పష్టమేవ భవదీయ పరాత్పరత్వం!!,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 22

ఈశేశ్వరాది పదవాచ్యతయా, త్వమేవ
నారాయణాఖ్య ఇతిచోక్త గురూపదేశ
ముల్లంఘ్య, కేచిదలసాః ప్రవదంత్యపార్థం!!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 23

అన్వేతిబ్రహ్మణి పరేత్వయి బ్రహ్మశబ్దః
ఛాందోగ్యమంత్ర పఠితో, నహిరణ్యగర్భే
ఇత్యుక్త జైమినివచో, నవిదుస్త దజ్ఞాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 24

అంగాంగిభావ మసమీక్ష్య, తవాంగభూతాన్
సంస్థాపయంతిచ సురాన్ భవదగ్రభాగే,
అజ్ఞాస్త్రియాప రధియో నిగమాంత దూరాః,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 25

లోకే, శ్రుతౌచ, పురుషోత్తమ ఇత్యనేన
నామ్నా, ప్రసిద్ధకవయో మునయో వదంతి
త్వామేవ; తామస జనానవిదుస్త దిత్థం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 26

యజ్ఞేశ్వరః, పరమపూరుష, ఇత్యనుత్వా
ముద్ఘోషయంతి శ్రుతయ; స్సముదాహరంతి
శిష్టాః, క్రియాసుచ తథైవ సమాచరంతి,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 27

మోక్షప్రదస్త్వ, మవనైక పరాయణస్త్వం,
బ్రహ్మేంద్ర రుద్ర త్రిదశాస్త్వ దధీనవృత్తాః,
మోక్షాధికార రహితా, ధనకామదాస్తే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 28

నారాయణః, పరమహంసపదైః ప్రపన్నై
స్సేవ్యోద్విజైశ్శ్రుతిధరై ర్ధృతశంఖచక్రః
అన్యాన్ భజంతి కతివేద శిరోవిదూరాః,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 29

జ్ఞానీతువిష్ణు ఘనతత్త్వ వి;దేతదన్యః
సేవ్యోనకశ్చిదితియో భజతీహచత్వాం
శ్రీశం, సవైష్ణవ వరోహి. సవై మహాత్మా !!
శ్రీమంగళాద్రినరసింహ ! నమో నమస్తే. 30

పద్మోద్భవః కమలనాభ ! సవైష్ణవ స్స్యాత్
రుద్రప్రజాపతిముఖా, ముని సప్తకంచ,
సర్వేపి బ్రహ్మకులజాః ఖలు వైష్ణవాస్స్యుః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 31

భక్తాస్త్వనన్య గతికా, స్సమభావనిష్ఠాః,
నిష్కామకర్మ నిరతా, స్సమ హేమలోష్టాః ;
సన్న్యాసిన; స్తదను, గౌణతయాఽశ్రమ స్థాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 32

భూతేశ, తత్సుత వినాయక, భద్రకాళీ
త్యాది, త్వదన్యసుర మండలపూజకానాం
యుష్మత్స్వరూప మతిదుర్లభ మీశ ! ద్రష్టుం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 33

యుష్మత్ప్రసాద విభవా, దిహ భోగ్యజాతం
పూతంభవ, త్యమృతమే వతదర్పణం తే,
యస్మై తదర్పణ మఘాయ కథం సపూజ్యః?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 34

స్వర్గాద్యనిత్య పదవీ పరవైదికానాం,
వైకుంఠనిత్య పదవీ పరవైష్ణవానాం,
తత్తత్పద ప్రద! ప్రపన్న చకోరచంద్ర!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 35

స్వామిన్! త్వమేవ ఘనశాశ్వత ధర్మగోప్తా,
ధర్మశ్రుతి స్మృతిషు చోదిత ఏవ; సోపి,
తత్తద్యుగానుసరణేన ప్రయోజకస్స్యాత్,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 36

వర్ణాశ్రమాది శ్రుతిసూక్త ప్రజావిభాగ,
స్తస్యోత్తరోత్తర శుభోదయ మాత్రహేతుః;
తేనావ లిప్తమతయ శ్రుతిదూర బోధాః,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 37

లోకే, యథా వివిధ దేశగతాని, తత్త
ద్రాష్ట్రప్రజానుసరణానిచ శాసనాని,
కర్మాణి జీవ విషయే శ్రుతిచోదితాని,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 38

జీవాస్స్వకర్మ ఫలభోగనిమిత్త జన్మ
స్వీకారత, స్త్వనుభవంతి హిమోద ఖేదాన్;
ముక్తాభవంతి భవదీయ కృపాకటాక్షైః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 39

త్వత్తః పరస్తు చిదచిన్మయ వాసుదేవా
న్నాస్తీతి నిశ్చితమతిర్లభతేచ మోక్షం,
కిం త్వాస్య భక్తిరమలా వ్యభిచారహీనా,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 40

త్వద్దివ్యరూపవిశదీకృ దనంత విద్యు
ద్దీపాయితాని, జపయజ్ఞ పరాయణానాం,
బీజాక్షరాణి తవమంత్ర హృదుజ్జ్వలాని;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 41

శేషత్వవైభవ సముజ్జ్వల పారతంత్ర్య
రత్నాపణే, తవపదాబ్జ మహార్ఘరత్నం,
మోక్షాధ్వదీప, మమలావిబుధా లభంతే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 42

తేజోమయం, ప్రకృతిదూర, మనంత, మాద్యం,
కాలాద్యమేయ, మపిదేవ! తవస్వరూపం
పశ్యంతి, దివ్యనయనేన, తవప్రపన్నాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 43

త్వద్దివ్యపాద జలజాతమరంద ధారాః
వైకుంఠపుష్పక విమాన మివా చరంతి;
తద్దివ్యసూరి పదసేవన తత్పరాణాం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 44

త్వద్దివ్యనూపుర ఝణంఝణ శబ్దితాని,
కాంచీక్వణత్కనక కంకణశింజితాని,
స్పృష్టే ష్వమృదంతర రసోదయ కారణాని;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 45

త్వద్దివ్యసుందర విశాల నితంబయుగ్మ,
ముద్యద్విభూతి యుగళాద్భుత భోగభూమిః
తత్త ద్వినోద రసికాఖిల చేతనానాం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 46

త్వద్దివ్య కుక్ష్యు పరిదృశ్య పవిత్ర యంతి,
త్సోపాన మార్గ ఇవభాతి, ప్రపన్నగమ్య !
వైకుంఠలోక గమనోన్ముఖ వైష్ణవానాం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 47

త్వద్దివ్యనాభి వివరః, సకలప్రపంచ
నిర్మాణచుంచు చతురానన జన్మభూమిః
సంసారనాశ జగదంబురుహాలవాలమ్,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 48

త్వద్దివ్యవిస్ఫుర దురస్థల వైజయంతీ
వల్లీ విలగ్న విమల స్ఫుటబ్రహ్మసూత్ర,
మాప్నోతి ముక్తగళ మంగళసూత్రవృత్తిమ్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 49

త్వద్దివ్యహస్త విధృతాని గదాసి శార్ఙ్గ
కౌమోదకీ ప్రథితచక్ర ముఖాయుధాని,
ఘోరాసురాహి హరణే, గరుడాయితాని,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 50

యాన్యాసురాసుహరణే నిశితాయుధాని,
తాన్యేవతావక నఖాని కృపాకటాక్షైః
భక్తావనే మృదు దళత్కుసుమాయితాని
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 51

త్వద్దివ్యకర్ణ కుహరౌ సచరాచరస్య
విశ్వస్యచిన్మయ హృదంతర భావబోధే,
ప్రాప్తౌ నిరంతర నదద్ఘన దుందుభిత్వం;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 52

త్వన్నాసికోద్గత పరీమళ పావనాని,
వేదాత్మకాని, విమలశ్వసనాని సమ్య,
గుజ్జీవనానిహి సమస్త చరాచరాణాం;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 53

త్వద్దివ్యగండ ఫలకౌ విధిసృజ్యమాన
బ్రహ్మాండకోటి విలసన్ముకురాయమాణౌ;
రత్నోజ్జ్వల న్మకరకుండల కాంతికాంతౌ;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 54

త్వద్భ్రూకుటీ వికటభంగ విభీకరాస్య
గంభీరగహ్వర వినిర్గత గర్జితాని,
దేవద్విష ద్ధృదయదారణ కారణాని
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 55

త్వల్లోచన ద్వయమరీచి తరంగమాలాః,
వేదోదితం పథయుగం ఖలుదర్శయంతి,
స్వర్గాపవర్గ పదవీ పరచేతనానాం;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 56

త్వద్దీర్ఘ కేసర సముచ్చల జాతవాత
డోలాయితామర విమాన గళత్సుమ శ్రీః
పుష్టాతితావక దరస్మిత చంద్రరేఖాం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 57

త్వద్దివ్యభవ్య మధురా ధరబింబసార
పీయూషనిర్మల మనోహర శీకరాళి,
రష్టాక్షరాణి, భువిమోక్ష పరాయణానాం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 58

త్వద్భక్త సమ్యగుప గూహనపారవశ్య
రోమాంచనాని, వికసజ్జగదంబు జానాం,
కాండాయితాని బహుకర్మ దళాంచితానాం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 59

త్వద్బాహుపంజర విహార విలోలబాలా
లీలాకటాక్ష లలితా మృతసేచనాని,
సర్గాఖ్య సస్య చయరోహణ కారణాని;
శ్రీమంగళాద్రి వరసింహ! నమో నమస్తే. 60

త్వద్దివ్య మౌళి ధృతరత్నకిరీట కోటీ
నిర్యత్న. నిర్యదమలాంశు తరంగితాని;
ఉన్మీలనాన్యఖిలలోక సరోరుహాణాం
శ్రీమంగళాద్రినరసింహ! నమో నమస్తే. 61

త్వత్పాదఘట్టన సముద్ధత ధూళిపాళీ
పారంపరీక వసుధాయిత వారిరాశిః,
మార్గందదాతిహి తవశ్వశురాలయస్య;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 62

త్వన్నామ గాంగలహరీ విలుఠత్తరంగ
రంగేష్వటత్సు కలచేతన రతుకశ్రీః,
పుష్టాతితావక సదాఽభయభద్ర ముద్రాం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 63

సంసార పంకమలినాన్, తనజీవ వత్సాన్,
ద్రష్టుంభవాన వతరిష్య తికిం వినోదాత్
ధర్మాచ్ఛలేనచ, విసారముఖ స్వరూపైః?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 64

వ్యూహావతార పరికల్పిత వేషభాషాః
నానావిధా అపి, నరాస్త్ర విభూషణాని
శ్రీచిహ్నితానిచ సమాని తవస్వరూపే,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 65

భాస్వత్కిరీట, ధృతచక్ర గదాదిచిహ్నై,
ర్దివ్యైస్తరంతి విబుధా స్తవ విశ్వరూపే
మోహాణోస్తియ స్త మఖిలం పరతత్త్వదృష్ట్యా
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 66

దివ్యాస్త్రభూషణ వివేకవిహీన చిత్తాః,
త్వాంజ్ఞాన దీప్తనయనేన నశక్నువంతః
ద్రష్టుం; పరాశరగిరాచ, విదుః ప్రపన్నాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 67

మర్త్యాయథావర ఇతిప్రలపంతి రూప
సామ్యాత్తథైవ విధిరుద్ర సమస్త్వతిత్వాం,
ముహ్యంతియుష్మ దవతార కథాసుదేవాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 68

వ్యూహేషుసంతి విధిరుద్ర సురాసురాద్యై
ర్గమ్యాశ్చప్రాకృత వికుంఠసుధాబ్ధి ముఖ్యాః
యుష్మద్గృహాస్తు ప్రకృతే ర్మలినాంతరాళే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 69

జ్యోతిస్తమస్సుచ విభాతి, నకాంతిపుంజే;
వ్యూహావతార సమయేషు, విభాతియుష్మ
ల్లీలాసహస్ర గుణతో, నపరత్ర తద్వత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 70

దీనాససంతి, దయయాచ, త్రిపాద్విభూతౌ,
కింకార్యమస్తి సువదాన్యతయా, శ్రియాచ
అత్రైవ, తేశుభ గుణాస్తు, సముజ్జ్వలంతి
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 71

ప్రాణేశ్వరీం ప్రథితకౌస్తుభ జీవరత్నం
తుల్యాదరాద్ధరసి వక్షసి; వత్సలత్వా
మస్మాసుతావక సుతేషు నచిత్రమేతత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 72

పుణ్యేనయాతి భువి, నశ్వర నాకలోకం:
పాపేన, తప్తమనసాచ, తవప్రపత్త్యా,
ద్వంద్వం విహాయ, తవలోకముపైతినిత్యం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 73

త్వంజీవపాత్రమయ నాటకసూత్రధారః,
ఆజ్ఞావిరుద్ధ చరితా నర కేపతంతి
శిక్షావిశుద్ధ మతయస్తుత రంతి తస్మాత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 74

భక్తి, స్త్వయీ, తరసురేషు, సమానధర్మా
ముక్తాభవన్తి యది రాజసతామ సాభ్యాం,
జీవాభజంతి, క్రమశస్తు, భవంత మేవ
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 75

వస్తూన్యమూని సకలాని, త్రిపాద్విభూతే
స్సోపాన శశ్వదుపలాస్తు సుధావిలిప్తాః,
యుష్మత్పదాబ్జ మధులగ్న మనోరథానాం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 76

త్వత్ప్రేమరూప కమలాచ, తవాంఘ్రిభక్తాః
కుర్వంతిచే న్మయిదయాం, తవపాదభూతో
మద్దేశికోపి, మయిపూర్ణ కృపాంకరోతి,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమోనమస్తే. 77

సంసారసాగర విలోలతరంగ డోలా
స్వాసీయమాం నయసి, ప్రాగ్భవ పుణ్యశేషా
దేనం స్తనంధయ, మహో పరిపాలయాద్య;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమోనమస్తే. 78

కాలప్రవాహ విలుఠ ద్ఘనవీచికాసు
త్వంనౌ విహారరసికో, మమమాళితీరే
కిం తద్గతిం వరద! వారయితుం నశక్తః;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే 79

ఉల్లంఘ్య తావక శ్రుతిస్మృతిరూప కాజ్ఞాః,
పాపంకరోమి శతశ శ్శరణాగతోస్మి
త్రాయస్వమాం, నరకభీత, మహో ముకుంద!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 80

సర్వేంద్రియై ర్జ్వల దయోమయ శృంఖలాభి,
ర్బంధీకృతోస్మి రుధిరాస్థి వికారదేహే,
మోక్షార్థినంతు, పరిపాలయమాం ముకుంద!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 81

మాయారుజా సతతపీడిత చేతనానాం
దివ్యౌషధం తవపదాబ్జ మరందసేవా
నాన్యత్క్షమస్త్య మృతభోగ పిపాసితానాం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 82

త్వన్నామ సంస్మరణ గాంగజలైః ర్విశోధ్య
సంక్షాళితం మమఖిలేంద్రియ గోళజాలం;
గోళేషు తేషు పరిపూరయ చిన్మరందం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 83

నిశ్రేణికా మివభవాత్ పరికల్ప్య, జీవా
నుద్ధర్తు మిచ్ఛసి క్రమహా, న్నసహేశ్రమం తత్,
తద్భంభ వాబ్ధి మిహదేహి తవాంఘ్రినౌకాం
శ్రీమంగళాద్రి నగసింహ! నమో నమస్తే. 84

అజ్ఞోస్మి బాలకఇవ, భ్రుకుటీవిభంగ
భీతోస్మి, దర్శయ భవన్మధురాస్య బింబం,
నోచే, దిహైవ పరిముంచతి ప్రాణవాయుః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 85

నీచోస్మి నిత్యకృతభాగవ తాపచార
భ్రష్టోస్మి, కామముఖ దుర్గుణ దూషితోస్మి,
దేవ! ప్రసీద, పతితోస్మి త వాంఘ్రిమూలే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే 86

స్త న్యేతరం నచశిశుర్నిజ మాతృదేహే
స్వప్నేపివాంఛతి; తథైవ, తవాంఘ్రిమూలా
దన్యే స్పృహా మమతునాస్తి విభూతియుగ్మే,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 87

మూర్ఖాశ్చరంతి, కులవర్ణ, ధనా, ధికార,
విద్యాది, గర్వ, మలినీకృత చిత్తవృత్త్యా
తేషాంగతిస్తు తవభక్త పదాబ్జరేణుః!!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 88

ముక్తాబభూవు, రమలాః, ఖగనాగకీశాః;
మర్త్యాస్తు కింపు నరహో! తవపాదభక్తాః,
శూద్ర, ద్విజ, శ్వపచ, బాహ్యా, విభేదశూన్యాః,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 89

ఆనందబాష్ప జలసిక్త కపోలయుగ్మం
రోమాంచనాని, వచనాని సగద్గదాని,
దేవ! త్వదంఘ్రి శరణాగత లక్షణాని;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 90

వైషమ్యదోష పరిహార సమానభావః,
నైర్ఘృణ్యదోష పరిహార దయాస్వభావః,
ఏతౌ, త్వదంఘ్రి పరసద్గుణ మూలభూతౌ,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 91

శ్రీనాథ! దీనవిషయే హి, దయైవ కార్యా;
పాపోహ మీశ! దయనీయత యానికృష్టః,
మయ్యేవ, తావక దయాంక్షిప, సార్థకీస్యాత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 92

మ్లేచ్ఛోపి, దేవ! శ్రుతివర్ణిత తావకీన
దివ్యస్వరూప రసికో, మమపూజ్యఏవ!!
జన్మాంతరే ససుకృతీ, జనిమాత్రబాహ్యః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 93

వేదాదివాఙ్మయ ప్రబుద్ధ మహీసురాణాం,
చండాలముఖ్య దయనీయజన రాధమానాం,
మోక్షైకసాధన మహో! తవభక్తిరేవ;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 94

అష్టాక్షరీ మనుజ పోజ్ఝిత సర్వపాపాః,
జ్ఞానాగ్నిదగ్ధ కులవర్ణ ధనాదిభేదాః,
పూజ్యా శ్చతుర్ముఖ ముఖాఖిలదేవతానాం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 95

దాస్యం స్వరూప, మథమాథమ పూరుషాణాం,
తద్దాస్యమేవ మమ శాశ్వత ముక్తిహేతుః
తస్మాత్ప్రసీద తవసేవక దాసదాస్యం!!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 96

జానాతి మాతృవచనా, జ్జనకం శిశు, ర్య
థామ్నాయ మాతృవచనాచ్చ జగద్గురుంత్వాం,
జానంతి, దివ్యనయనేన, తథాప్రపన్నాః,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 97

భావోయథేహ, వచసాఽక్షరలేఖనేన,
శ్రోత్రాక్షిగోభవతి తద్వద చింత్యరూపః
అర్చాదికే ష్వనతరిష్యసి వేదమంత్రైః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 98

వీచీసహస్ర కలుషస్తు విఘూర్ణమానః
తీరే(ప్రవేశ సులభోహి గభీరవారిః
అర్చాబలా త్త్వయితథా ప్రవిశంతి సంతః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 99

సర్వత్రగశ్చ భగవాన్ కిమువిగ్రహేషు
హా స్త్యేషవిగ్రహ గత స్త్వి తరత్రకింన?
సంకల్పతో వససిసాత్విక విగ్రహేషు
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 100

పున్నాగవృక్ష దళపుష్ప మరందలీన!
చంధోమయ ద్విజభుజాంతర ఊహ్యమాన!
సర్వేంద్రియాశ్వతను జీవరథాధిరూఢ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 101

త్వద్గోపురాగ్ర శిఖరాణి విరాజమాన
సౌవర్ణ కాంతి రుచిరాణి ప్రపన్నలోకాన్
న్నాకర్షయంతి సముదగ్ర నిజాంశుజాలైః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 102

వేదార్థసార ప్రణవాయిత శ్రీవిమాన
ప్రత్యగ్రగోపుర శుభోదిత వైభవశ్రీః
లక్ష్మీవిశిష్ట భవదద్భుత దివ్యమూర్తిః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 103

అర్చావతార చరితం తవ ద్రష్టుకామాః
వ్యోమస్థితా భవ దమేయరుచింస్తువంతి
గంధర్వయక్ష సురకిన్నర సిద్ధ సంఘాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 104

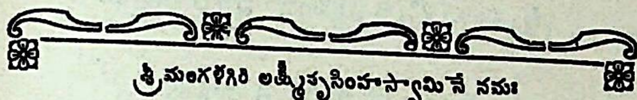
గాయంతి తావక యశాంసి విపంచికాసు
శ్రీనారదాది మునయో దివిచాంతరిక్షే,
తేత్వాంభజంతి భువిచాంజలినా ప్రపన్నాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 105

యుష్మత్స్వరూప శుభరూప గుణప్రకాశ
కామ్నాయపాఠ రసికా నిగమాంతనిష్ఠాః
సేవార్థమత్ర మిళితాస్తు తవప్రపన్నాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 106

ముక్తావళీ రుచి మిళిద్ధ వళాతపత్ర
సౌవర్ణచామర మహా ముకురాది హస్తాః
తుష్యంతితావక మహోత్సవ భోగభాగ్యాత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 107

వీణామృదంగ వరకాహళ వేణునాదే
వేదాంతపాఠముఖ రేచ ప్రబంధ ఘోషే
దివ్యాలయేఽస్తు మమతావక నిత్యసేవా
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 108

ఇతి పూర్వశతకమ్

శ్రీమంగళగిరి లక్ష్మీనృసింహస్వామినే నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీ లోకాచార్యగురవే నమః

శ్రీ

మంగళాద్రినరసింహ

స్తోత్ర రత్నమ్

ఉత్తరశతకమ్

త్వత్సౌధభూత నిగమాంత బృహత్కవాట
శ్రీకుంచికాయిత జయోజ్జ్వల భారతశ్రీః,
రామాయణే విజయతా మిలిహాసరత్నే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 1

గీతాసురద్రుమ రహస్య సుమాష్టకాద్వి
నిష్యందదివ్య మధుపాన ప్రహృష్టచిత్తాః
జానంతి వైష్ణవ వరా స్తవ దివ్యతత్త్వమ్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 2

శేషే సహస్ర ఫణతా, త్వయి శ్రీ సహస్ర
శీర్షత్వమప్యు భయసామ్య మనంతతాచ
తస్మా త్త్వమేవ గురురాడ్యతి రాజచంద్రః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 3

బ్రహ్మఘ్న సాంఖ్య పరిభావిత తత్త్వసిష్టాః
భేదాసహిష్ణు చిదచిద్ఘ్న ప్రపుష్టకష్టాః
రామానుజార్య చరణాబ్జ మరందతుష్టాః!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 4

ఉల్లంఘ్యహాంత! శ్రుతిశేఖర సూత్రకారం
తద్వృత్తికార మకరో న్నిగమాంత భాష్యం
యోఽసౌ మహర్షి విముఖో భువికస్యపూజ్యః?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 5

హేమూలమూల!ఇతి ఖిన్నగజేంద్రదీన
సంబోధనా దవతతారస శంఖచక్రః
యోఽసౌ, త్వమేవ భగవాన్ నపరో స్తికశ్చిత్;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 6

త్వద్వ్యాపకోత్తమ గుణాబ్ధి గభీరగర్భే
మజ్జంతి,హీశన, బృహత్త్వ, గుణాదిరూపాః
తత్త్వాచలాః, ఖలుభవాన్ పరమాత్మభూతః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 7

జంతు ర్నపశ్యతి నిజేంద్రియ దూరవస్తు
తస్మాద్భవా నవతరిష్యతి దివ్యరూపైః
దృష్టిషుమై రిహా, భవాన్ ఖలు సర్వశక్తిః;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 8

త్వద్దివ్యరూప మమలం, నిగమాంత దీప్త,
మజ్ఞైరనార్య మతిభిర్మ లినీకృతం తత్;
తస్మా దవైదికమతం నగృణంతి సంతః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 9

మత్తః పరోజగదధీశ్వర ఏవనాస్తి
త్యుగ్రం, హిరణ్యకశిపుం, నముచించ పశ్చాత్,
సంహార్యదర్శయసి సర్వగతం భవంతం!!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 10

సర్వేశ్వరోహ మితిచాల్ప ధియోవదంతి
దేహాత్మవాద నిరతా ఇవ, దేహభిన్నో
జీవోయథా ఖలుతథేశ్వరతోపి భిన్నః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే 11

కారాగృహే నృపతిరస్తి విచారణార్థం
బద్ధోస్తి తత్రతనృపశాసన కారణేన;
దేహే, తథాత్వమసి సోస్తిహి బద్ధజీవః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 12

సాధర్మ్యసామ్య కలితా, న్నిగమాంత దూరాః
ముహ్యంతి జీవపరమేశ్వర తారతమ్యే;
జానంతితాః విశదతస్త్వద నన్యభావాః,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 13

రూపాంతరాణిచ పితు స్తను జా స్తథాపి
భిన్నాభవం త్యనుభవే సుఖదుఃఖరూపే;
జీవేశయో ర్నహితథా త్మసు సంకరత్వం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 14

జీవో౽యథాలసతి దేహవిలక్షణస్సన్
క్రిమ్యాదిజంతు రుధిరా స్థిమయ స్వదేహే,
ఈశ స్తథా వసతి తచ్చిద చిచ్ఛరీరే,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 15

భేదా ద్భయ స్త్వితి యదు క్త మిహాంగమేషు
తత్సత్యమేవ; తవచిజ్జడ శాసకస్య
శేషత్వధీస్తు భవభీతి మపాకరోతి
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 16

కుర్వన్ పదార్థ వివృతిం, ముదమావహంతి
తేజాంసి, దుఃఖకర మేవ తమో నరాణాం;
భేదాసహే, భవతి గాఢతమోజడత్వం!!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 17

అత్యంతసూక్ష్మ పరమాణు హృదంత రేపి
వ్యాప్తుం క్షమో భవసి హి, త్వ మణోరణీయాన్;
ఐక్యే, త్వచిద్భవసి చిజ్జడ సంకరత్వాత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమ స్తే. 18

భోగేఽవిభాగ ఇతిసూత్ర కృదాహ, నైక్యం:
సంకల్పశూన్యచితి బ్రహ్మణి, తన్మయత్వం
జీవస్యభేద రహితే, స్వవినాశహేతుః!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 19

బీజాత్తరు ర్భవతి, తత్ర సముద్భవంతి,
బీజాన్యనేక తరుసంభవ కారణాని;
భేదాన్నభీ ర్భవతి కారణకార్య తంత్రే!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 20

బీజాంతరే తరుఫలాదిక సంపద స్తి:
వార్ధిప్రవిష్ట తటినీ జలబిం దవోఽపి,
సంకోచతః, పరిలుఠం త్యవిభాగపూర్వం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 21

అంభోజగర్భ రసపానరతా, మరంద
భూతాభవంతి యది, నశ్యతి తత్పరాణాం
ఆనందహేతు రఖిలం, నవిదు స్త దజ్ఞాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 22

త్వం చిజ్జడాంతర గతోఽపి, సదావియుక్తః
సర్వేంద్రియాఽ విషయరూపఇతి ప్రపన్నాః
వేదాంతిన, స్తవవిభుత్వ విదో వదంతి,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 23

బ్రహ్మైవసర్వ మిదమిత్యుదితం శ్రుతౌయత్
తత్సత్య; మేతదఖిలం చిదచిద్వి మిశ్రం,
బ్రహ్మాత్మకం; ఖలుభవా నఖిలాంతరాత్మా
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 24

ఓంకారదివ్య ధనుషా, త్వయిలక్ష్యభూతే
ముక్తాత్మబాణ పతనేన భవేద్య దైక్యం,
తాదృక్స్వదైక్య, మమలాత్మసు వేదసిద్ధం,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 25

త్వంనిస్సమాభ్యధికఏవ జగత్త్రియేఽత
స్త్వామద్వితీయ ఇతి బ్రహ్మవిదో వదంతి,
అజ్ఞాస్తుచిజ్జడ నిరాస పరాభవంతి,!!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 26

అంభోధిభూత పరమేశ్వర తుల్యభావం
జీవాఃకథంస ముపయాంతి తరంగరూపాః?
శేషాస్తుతే, చిదచితస్సహి నిత్యశేషీ!!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 27

నారాయణోఽహమితి వాగపచారకర్తా
పశ్చాత్తమాపణ విముక్త నిజాపచారః
బౌద్ధప్రతారణ వశస్తు తదైక్యవాదః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 28

సేనాపతౌ విధిమహేంద్ర గిరీశముఖ్య
దిక్పాలకేషు పరినిష్ఠిత లోకవృత్తం
త్వాం, నిష్క్రియ స్త్వితి వదంతి పరావరజ్ఞాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 29

త్వాం నిర్గుణస్త్వితి శ్రుతేశ్చ పరాశరోక్త్యా,
సిద్ధోస్య హేయగుణవాన్, నగుణాది శూన్యః
నోచే, దహో! భవసిసంతత శూన్యకల్పః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 30

తత్వం పరం పరమశూన్య వదేవశూన్య
మిత్యుక్త వాన సురమోహన శాస్త్రకర్తా,
ఆత్మప్రణాశన కర, స్తదసత్య బోధః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 31

శూన్యాత్కథం భవతి చిన్మయవిశ్వరూపః?
శూన్యాత్కథం స్రవతి తద్గతమోదపూరః?
శూన్యత్వమేతి శ్రుతివంచక శూన్యవాదీ
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 32

బ్రహ్మణ్యఖండవిభవే, గుణనిర్గుణోక్త
భేదఃకుతః? స్తదుపపాదక వేదవాక్యై
ర్జన్మాది లింగఇతి వక్ష్యతి సూత్రకారః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 33

త్వాం, నేతినేతి వచనై రితరా న్నిరస్య,
సార్వజ్ఞ్యముఖ్య గుణవార్ధి రితి, ప్రసిద్ధైః
వేదాస్తువంతిహి సమన్వయ గర్భవాక్యైః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 34

త్వద్రూప శీలగుణబోధక వాసుదేవ
నారాయణప్రభృతి విష్ణుసహస్రశబ్దైః
త్వామామనంత్య గుణఇత్య సదర్థలుబ్ధాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 35

త్వంసర్వతః పదకర స్త్వమపాదపాణి,
రిత్యాది ప్రౌఢవచనైః ఖలు వర్ణయంతి,
త్వద్రూప, మాగమశిరాంసి ప్రపన్న వేద్యైః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 36

ద్రష్ట్రాదిశక్తి రిహ,యాస్తి నరేంద్రియేషు
సర్వత్రసా వసతి తావక విశ్వరూపే,
దృష్ట్యాదిహీన ఇతి జల్పతి బాలకస్త్వాం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 37

శబ్దాంబుదార్థతటి దంతర భాసమానం
దేవంభవంత మసమీక్ష్య, పదార్థమోహాత్
నాస్తీతి, నిర్గుణఇతి, ప్రవదంత్య ధీరాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 38

కళ్యాణరూపగుణ సంతతభావనాభిః
భక్తః కథంభవతి రూపగుణై ర్వియుక్తః?
ఏతద్ధిత ద్భ్రమరకీట నిరుద్ధధర్మం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 39

యన్నిర్విశేష పరమాణువ దస్తి దూరే
సాక్షాత్కరోతి సవిశేషతయాంఽతికే తత్
త్వాంజ్ఞానినస్తు సవిశేష ఇతిస్తువంతి,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 40

త్వంసర్వసద్గుణ సుధాంబుధి రేవనిత్యం,
జన్మాదిసూత్ర విశదీకృత లక్షణ స్త్వం,
సేవ్యోముముక్షుభి రకారణ కారణోఽసి;
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 41

బ్రహ్మాతిరిక్త మణుమాత్రమ పీహనాస్తి,
భ్రాంత్యాచజీవ ఇవభాతి సఏవబ్రహ్మ,
ఇత్యత్ర తద్గత భ్రమస్య కుతోవినాశః?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 42

త్వంనిర్వికార ఇతి వేదవిదో వదంతి,
మాయాత్వదాశ్రిత తయా త్వపృథగ్విభాతి,
జీవః కథంభవసి సర్వవికార పీడ్యః,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 43

బ్రహ్మణ్యఖండవిభవే, కథ, మద్వితీయే
మాయాస్త్యహో! సదసదిత్య వివేచనీయా,
సానాస్తి చే, దనృతమే వహి తన్మతంస్యాత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 44

ఆనందమూర్తి రసిహి, త్వయి దుఃఖరూపం
జీవస్యభావ మధిరోప కృదైక్యవాదీ
ఏకత్ర త త్తిమిరదీధితివ ద్విరుద్ధం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 45

అధ్యాసతాడన పరిచ్యుత బ్రహ్మభావః
సంసారకూపపతితః, కథమేషదుఃఖీ
బ్రహ్మత్వ మర్హతిపునః పునరాశుతాడ్యః?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 46

నాస్తిభ్రమ, స్తదవకల్పిత లోకజాలం,
వేదశ్చనాస్తిహి; తదాదృత బోధమూలం,
నాస్త్యైక్యమేవ తదహో! త్వయినిర్విశేషే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 47

త్వచ్ఛేషభూత మిదమేవహి, సర్వశేషీ
త్వం; నిర్విశేష, ఇతిశూన్యరతా వదంతి,
అంగేష్వసత్సు కిము శేషవసత్య మంగీ?
శ్రీమంగళాద్రి నగసింహ! నమో నమస్తే. 48

త్వం వేదమోని రితి సూత్ర కృదేవచాహ
వేదేష్వసత్సు కిము కేశవ! బ్రహ్మసత్యం?
బ్రహ్మణ్యసత్యతి తరంగుత ఆస్తికత్వం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 49

నీహారఖండఇవ శుద్ధ ఘనస్వరూపః,
సద్యోగసో భవసి, వాయురివాప్య దృశ్యః
ఉద్వృత్త పోహతమలే తవభక్తలోకే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 50

దృశ్యం నకించిదపి నశ్యతి బ్రహ్మమూలం
సంకల్పతో భగవతః పరిణామమేతి.
నిత్యంప్రవాహగతివ, న్నవిదుస్తదజ్ఞాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 51

దృశ్యాన్యనంత విభవాత్మని కుత్రసంతి,
సత్యేతరాణిచ కథం, త్వయినిత్యసత్యే,
జ్ఞేయానితాని పరమారత ఏవనిత్యం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 52

స్వప్నేఽనుభూత వనితా సుఖలక్షణాని
దృగ్గోచరాణి, శుభవిగ్రహ! సత్యరూప!
స్వప్నం కథంజగదిదం హ్యనృతంచ, హంత!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 53

జ్ఞాతా, ప్రబోధ విషయా ప్రకృతిశ్చ, మిథ్యా,
జ్ఞానంతు సత్యమితి, యద్వదతి ప్రబుద్ధః
ఆకాశపుష్పమివ శూన్యపరా తదుక్తిః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 54

దండాహి, శుక్తి రజతా, దిక భేదమూల
దృష్టాంతజాల మిహ భేద విరుద్ధభావే
బ్రహ్మాణ్యా, సంగతమహో! చిదచిద్విశిష్ట!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 55

శిష్యావసానసమయే, నిజమాతృ మృత్యు
కాలే, స్వమృత్యుసమయే, స్మరతో భవంతం
నైర్గుణ్యసిద్ధి రిహ నాస్తిహి: కస్తదర్థః?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 56

బ్రహ్మాస్మిహీతి వదత స్త్వవసానకాలే
త్వౌచిత్యమైక్య మఖిలాత్మని, తస్యహాంత!
కైలాసలోక గమనాయ తదుక్త బోధః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 57

స్వామి! న్ననేక దళపుష్ప ఫలప్రకీర్ణ
శాఖావిశిష్ట తరుణోజ్జ్వల వృక్షభంగ్యా
ఏకోఽద్వయోసి, నచ కేవల దారుకల్పః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 58

అంత శ్చర త్తిమితిమింగిల మీనఫేన
వీచీవిశిష్ట జలరాశి రివాఽద్వితీయ,
శ్చేకోఽసి, కేశవ! న కేవల వారికల్పః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 59

సత్యం తరుర్న కుసుమాని ఫలానితస్య,
అబ్ధిశ్చ సత్య, మనృతాని తరంగఫేనా
స్త్వత్యుక్తి వచ్చిదచితో రనృతత్వవాదః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 60

అంతర్బహిశ్చిద చితోరతిసూక్ష్మ మూర్త్యా
తేజోమయేన విభవేనచతిష్ఠసిత్వం,
జానంతి రూపవిముఖా నతువైభవం తత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే 61

రూపాణి తత్ప్రకృతి మండలబాహ్యభాగే
తేజోమయాని విమలానిచ శాశ్వతాని,
అంతానితాని ప్రకృతే ర్మలినాంతరాళే,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 62

మాయానకారణ మనాదివిచిత్ర సృష్టేః
కిం తుత్వదీక్షణ మితిశ్రుతి సూత్రవాక్యైః
కుల్లూకసూరి రవదత్ స్మృతిరత్న భాష్యే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 63

స్వీయోదరాంతర వినిర్గత తంతుజాలైః
నానాగృహాణి సృజతి సంతత మూర్ణనాభిః
లోకాన్ భవానపి తథా సృజతిస్వశక్త్యా
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 64

సృష్టేర్న కారణ మిహ ప్రకృతి ర్జడత్వాత్
సాక్షాదచిజ్జడమసి, త్వయిదృష్టి శూన్యే,
జ్ఞేయంతు తజ్జడమితి ప్రవదంత్య ధీరాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 65

జ్ఞాతృత్వమేవ జడవస్తు విలక్షణత్వాత్
ప్రజ్ఞాశ్చ పూరయతి చేతనతత్త్వపాత్రే,
జ్ఞాతృత్వశూన్య మచిదేవ, కథం తథాత్మా?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 66

త్వం జ్ఞేయఏవ మనసా, నిగమేన, నోచేత్
శాస్త్రప్రవృత్తి రిహ కేవల మర్థహీనం
అజ్ఞేయఏవ పరిపూర్ణ తయాఽప్రమేయ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ ! నమో నమస్తే. 67

ధ్యేయస్తు కారణ మితి శ్రుతిరేవ ప్రాహ,
జ్ఞేయస్సఏవ సగుణో, న గుణాదిశూన్యః,
సస్థూలసూక్ష్మ చిదచిత్తనురేక ఏవ
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 68

జ్ఞేయోస్యహో ప్రథమత, స్తతఏవ భక్త్యా
ధ్యేయోసి, బోధజనితాహి తవాంఘ్రిభక్తిః,
నైర్గుణ్యవాద నిరతా విపరీతవాదాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 69

వేదోక్త కర్మ సకలం భవదర్పితం, త
దభ్యాసతో భవతి తావక తత్త్వబోధః
బోధాచ్చ భక్తిరమలా, తదనుప్రపత్తిః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 70

మర్త్యోయనా పఠితు మక్షర బోధశూన్యః
గ్రంథాన్, స్తధైవతవ సూక్ష్మ తరాణురూపం
జ్ఞాతుంచ నక్షమఇతి ప్రవదంతి ధీరాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 71

పశ్యంతిదారుమథనేన యథాంతరాగ్నిం;
ధ్యానేన చాత్మని, తథైవ తదంతరస్థం
త్వాం వేదశేఖర విదస్తువిదుః ప్రపన్నాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 72

త్వామామనంతి శ్రుతయో రసరూప ఏవే,
త్వత్ప్రాప్తి హేతు రమల స్సరసేతుఖండః,
సజ్జ్ఞానభక్తి రస గర్భిత కర్మరూపః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 73

బద్ధేషుసంతి రజసా తమసా చలిప్తాః,
తేయుష్మదంఘ్రి విముఖా, నరకాస్తుసర్వే
తచ్చాభసనావనపరాహి క్రమక్రమాచ్ఛ'
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 74

సృష్టింప్రసార్యతవచిత్త వినోద నార్థం
జీవాంశ్చమోహయసి, తేపిపతంతి తస్యాం,
ఉద్ధరు మేవ పతితాన్ కురు సర్వయత్నాన్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 75

సృష్టిస్సమస్త మపి యజ్ఞ మయీ, తదగ్నౌ
పక్వాని హంత! వివిధాని హుతాత్మకాని
ద్రవ్యాణి, జీవగుణకర్మ సమార్జి తాని,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 76

అజ్ఞాయజంతి బహుధాకృత ద్రవ్యయజ్ఞైః
పశ్వాదిసాధనపరైః, కృతిబోధ యజ్ఞైః
త్వాంయజ్ఞమూర్తి మితి ప్రాజ్ఞజనాయజంతి
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 77

త్వద్దివ్య పాదయుగయజ్ఞ మహాగ్నికుండే
త్వేతత్ప్రశుద్విశతి, తద్గతపాప తూలాన్
సందహ్య, పూరయ మధూని తదాత్మపాత్రే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 78

ఆనందఖేలన దయాద్యధిదేవతాయాః
దృష్ట్యంతరం, నతవభూతిషు చేతనత్వం,
తస్మా, ద్దృశోమయిలసంతుతవ ప్రియాయాః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 79

విష్ణోః పరంపదమితి శ్రుతిషూ దితం యత్
తత్త్వర్చిరాది గతిగమ్యతయా, సుగీతం
వ్యాసోక్త, మేతదపి బాదరిణా నిరస్తం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 80

త్వద్వ్యాపకోత్తమ గుణస్య, త్రిపాద్విభూతే
ర్గంతవ్యతా భవతిచే త్ప్రతిబంధకః, కిం
ముక్తాత్మనాం నభవతీహ తద్దైవభంగః?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 81

శ్రుత్యుక్త మేతద పునర్భవ విష్ణుధామ
మోక్షాఖ్యమిత్యతి తరం వదతస్తుహంత!
కింబాదరి ర్భవతి కద్గమ గర్తభూతః?
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 82

యస్యత్విషా రవిసుధాకర తారకాణ్య
నంతాన్యమూని విలసంతి తదద్భుత శ్రీః
సంకల్పమాత్ర పరిణామ విచిత్రశీలా!!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 83

సంకల్పమాత్ర విధృతా వివిధప్రకారాః
దేహాస్తుముక్త పురుషైః, రమలప్రకాశాః,
దివ్యాస్స్వకామ పరిపూరణ హేతుకాశ్చ
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 84

భూతిద్వయే సమరసాని సనాతనే,ఽచి
ద్ద్రవ్యాణి భోగవిషయేఽ ఖిలచేతనానాం:
కాలాద్యఘాని నహితత్ర, లసంతిచాత్ర
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 85

అశ్వత్థమూల గళితాని రజః ప్లుతాని
సంసారపత్ర విలసన్మధు భోజనాని
క్షాళ్యాంతు తద్గతరజో విరజాజలేన
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 86

సత్త్వే ప్రతిష్ఠిత, మనంత, మనాదిసిద్ధం,
ఉద్యత్సహస్ర శశిసూర్య సమప్రకాశం
శీతోష్ణదూర మమృతం తవదివ్యధామ
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 87

రూపాద్గుణాత్ప్రకృతి సంగతకాలముఖ్య
దోషత్రయం పరిహరన్నవశిష్టభూతం
యత్ర ద్విభాతి తమనఘామని శుద్ధసత్త్వే
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 88

అప్రాకృతోజ్జ్వల సువర్ణ చిరత్నరత్న
ప్రాకారగోపుర మహామణి మండపాద్యైః
భోగ్యాపరాజిత పురీమహనీయ ధామన్!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 89

వైకుంఠదివ్యనగరే, కృతచిత్రహేమ
స్థూణాసహస్ర మణిమండప మధ్యదేశే
శ్రీశేషభోగశయనే కమలాసహాయ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 90

అప్రాకృతో పవనషండ సహస్రవృక్ష
చ్ఛాయాసుపత్ర ఫలపుష్ప పరీమళేషు
కూజద్ద్విజేషు విహరత్కమలా సహాయ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా ! నమో నమస్తే. 91

అప్రాకృతామృత సరోవర వీచికాసు
సౌవర్ణ కంజ కలహంస విరాజితాసు
నౌకావిహారసమయే, కమలాసహాయ !
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే 92

అప్రాకృతోన్నత ధరాధర కందరేషు
రత్నప్రభాస్థగిత సుందరమందిరేషు
క్రీడావిహార సమయే కమలాసహాయ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 93

దివ్యప్రసన్న విరజా తటినీతరంగ
శీతానిలాంకుర పరిమళ సైకతేషు
సంచారచారుసమయే కమలాసహాయ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 94

అప్రాకృత ప్రసవసంచయ చిత్రితేషు
నానావిచిత్రమణి భూషిత వేదికాసు
సౌఖ్యోపవిష్టసమయే కమలాసహాయ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 95

ముక్తావళీ ద్విజభుజంగమ సైన్యనాథ
ప్రాధాన్యనిత్య పరిషత్సహసామ్యభోగ్యే
సామ్రాజ్యభోగ సమయే కమలాసహాయ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 96

ఉత్తీర్ణ దివ్య విరజాన్ సహజస్వరూపా
విర్భావముక్త పురుషా నుపగూహ్య తేభ్యః
సుస్వాగతాది కరణే కమలాసహాయ!
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 97

సత్యం త్వమేవ, మమప్రాపక ప్రాప్యభూతః;
ధర్మశ్చ సంసృతి పరః పురుషార్థరూపః;
తస్మా, త్త్వదంఘ్రి శరణోఽస్మి, నధర్మనిష్ఠః
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 98

విజ్ఞానశైల శిఖరాన్ని పతంతిబోధో
న్మత్తాః ప్రపత్తి గసలోలుప రాజహంసాః
త్వత్పాదమానస విశాల సరోవిహారాః
శ్రీచుంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 99

త్వద్దివ్యనామ పఠనాయ మదీయజిహ్వా
లీలాశుకీ భవతు మంజుఫలానుషక్తా,
దివ్యాగమాగ్ర సరసత్పథయాననిష్ఠా,
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 100

త్వద్దివ్యవిస్ఫుర దురస్తులసీ, లలాట
కస్తూరికా తిలకసౌరభ మేళనాని
నిత్యం విశంతు మమచేంద్రియ గోళకేషు
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 101

త్వత్తల్ప భూతగురుశేష ఫణాసహస్ర
మాణిక్యమండల సముజ్జ్వల దివ్యతేజః
మత్పూర్వ సంచిత తమ శ్శిథిలీకరోతు
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 102

త్వద్వాహభూత శ్రుతిరత్న విశాలకర్మ
జ్ఞానద్విపక్ష భవభక్తి మరుత్కుమారాః
ధున్వంతుమామకి పురాకృత పాపతూలాన్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! నమో నమస్తే. 103

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: Sarayu Trust/eGangotri

బ్రహ్మాండకోటి భరణాయ సదానియుక్తః
సేనాపతిస్స భవతా కృపయామ దీయాన్
భస్మీకరోతు బహిరంతర సర్వశత్రూన్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 104

త్వద్దివ్య చిత్తసమ వేగ శిఖాతి తీవ్ర
జాజ్వల్యమాన ఘనచక్ర సహస్రధారాః
ఛిందంతు మామక సమస్త భవోగ్రబంధాన్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 105

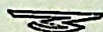
త్వద్దివ్యరూప గుణవైభవ దర్పణోద్య
దోంకారపూర వరశంఖ సహస్రఘోషాః
కుర్వంతు మద్హృదిభవద్గుణ సామగానం
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 106

ఆనందమాత్ర సములక్షణ ముక్తపుంసా
మాలింగనాజ్జనిత తావక హర్ష బాష్ప
ణ్యుద్యన్మధూని మమచిత్త పుటే కిరంతు
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 107

రత్నాకరో పరిశయాన! గుణాభిరామా
కాంత్యుజ్జ్వలాకృతి రియంతు మమాత్మజాక్షా
చార్వంగ! తామనుగృహాణ, రసార్ద్రి చర్య
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహ! నమో నమస్తే. 108

—: ఇత్యుత్తర శతకమ్. :—

కృతికర్తృప్రశంసా

శ్రీకృష్ణమార్య కనకాఖ్య సతీసుతేన
గొట్టుముక్కలాన్వయ భవేనచ కాశ్యపేన
శ్రీకాంతదేశిక పదేన ప్రణీతమేతత్
శ్రీమంగళాద్రి నరసింహా! తవాంఘ్రిభక్త్యా॥

జయతు జయతు శ్రీశానంత పర్యంకరూపః
జయతు జయతు సర్వామ్నాయా మౌళిప్రదీపః
జయతు జయతు జీవానేక కారుణ్యసాంద్రః
జయతు జయతు శ్రీ శ్రీభాష్యకారో యతీంద్రః

శ్రీ

వాదిభీకర మహాగురవే

నమః

అనుబంధః

ఉల్లిఖిత ప్రమాణాని

(1) తత్త్వనతరణీకాయాం

శ్లో॥ ఏవమేవ మహాంశబ్దః మైత్రేయగవా నితి
పరమబ్రహ్మభూతస్య వాసుదేవస్య నాన్యగః
విష్ణు పురాణం (6-5-76 శ్లో)

ii నిర్గుణ శబ్దార్థః

శ్లో॥ జ్ఞానశక్తి బలైశ్వర్యవీర్యతేజాంస్య శేషతః
భగవచ్ఛబ్దవాచ్యాని వినా హేయై ర్గుణాదిభిః
విష్ణు పురాణం (6-5-79 శ్లో

(2) పూర్వశతకే

67 శ్లో॥ చేతశ్చక్ర మచేతనాసి రమతిస్త త్సంన్మృతి ర్మాలికా
భూతానిస్వగుణై గహంకృతియుగం శంఖంచ శార్ఙ్గాయతే
బాణాః ఖాని దశాపి, కౌస్తుభమణిర్జీనః ప్రధానంపునః
శ్రీవత్సం కమలాపతే తినగదామాహుర్మహాంతంబుధాః
విష్ణు పురాణే ద్రష్టవ్యం

28 28 శ్లో॥ సత్యపిభేదాపగమే, నాథతవాహంనమామకీనస్త్వం
సాముద్రోహితరంగః, క్వచన సముద్రోనతారంగః
శ్రీ శంకరోక్త 'షట్పది' స్తవే

శుద్ధపత్రికా

కృతికర్తుః జీవితసంగ్రః

పుట,	పంక్తిః	అసాధు	సాధు
1	16	తిషత్	తిష్ఠత్
	17	వరిష్ట	వరిష్ఠ
2	6	నగసిహ	నరసింహ
	17	in	In
		Phil	Philo
3	6	వైభవ	వైభవః
	11	జస్యాని	జస్య
	13	పాదయః	పాధయః
	18	సభాశు	సభాసు
5	20	విసర	విస్తర
		నిళేతన	నికేతన

విద్వదను గృహీత మంగళా శాసనాని

i	11	కృష	కృష్ణ
	21	తీంద్రీ	తీంద్ర
	8	స్యేషా	స్నేషా
vi	1	ష్టుత్ర	స్తోత్ర
	2	వాస్యవ్యానాః,	వాస్యవ్యానా
	22	చరణై	చరణైః

III తత్త్వావతరణికా

		అసాధు	సాధు
ii	8	పస్తానతియం	ప్రస్థానత్రయం
vi	13	అవివేకిన	అవివేకినః
vii	19	చరణ	చరణౌస్తే
xii	18	ప్రకీరణే	ప్రకరణే
	22	శకకరేణ	శంకరేణ
xiii	18	పధర్ధ	పథస్థ
xiv	11	నర్సారాయపురం,మకాం 2-11-50	2-11-60

పూర్వశతకమ్

శ్లో॥	పాదః		
76	1	సకలావి	సకలాని
88	3	తమవ	తవ

ప్రథమ ముద్రణమ్ 1937

ద్వితీయ ముద్రణమ్ 1960